

Bente Schindel (red.)

DANMARK FOR HELE FOLKET

Kulturelle Samråd i Danmark • Musisk Oplysnings Forbund

- 13 kulturelle integrationsprojekter

Indhold

En åben og inkluderende kulturpolitik 3

Af Bente Schindel

13 PROJEKTER

Foreningen for kulturelle projekter • Fredensborg 8

Erindringens træ • Odense 10

Ghetto No Ghetto • Vordingborg 12

Hvem er ildsjælen • Fredensborg 14

Kulturens kalejdoskop • Kolding 16

Kvindestemmer • Holstebro 20

MusicLife • København 22

Musik på tværs • Køge 26

ROUTEless? • Sjælsmark, København, Aarhus, Aalborg, Odense 28

Sammen og forskellig • Fredensborg 30

Virkelighedens romaer • København 34

We need you! • Odense 38

WI-CaN • Vejle 40

Kan verden gøre kulturen større 43

Af Karen Lisa Salamon

Forord

Man kan undre sig over, at dette kompendium af ”best practice” inden for kulturelle integrationsprojekter – som vel at mærke er det første af sin art - kun drejer sig om 13 fortællinger, der vedrører kulturlivet og inklusion af nydanskere, når perioden, der er beskrevet, rent faktisk strækker sig fra 2007 til i dag.

Det skyldes, at der rundt omkring i landet er lavet et meget stort antal sociale integrationsprojekter, mens antallet af ”rene” kulturprojekter har været og er meget lavt, og det har især været svært at finde projekter relateret til foreningslivet. Derfor er der i dette kompendium også medtaget enkelte institutionelle projekter - alle med deltagelse af frivillige uden for foreningslivet - der ligeledes kan tjene som eksemplariske.

Der er desværre ikke meget, der tyder på, at antallet af nydanskere, der frekventerer kulturlivet, er stigende, og at kultursektoren afspejler mangfoldigheden i befolkningen. Derfor er det vigtigt at være opmærksom på, at formelle rettigheder og muligheder ikke altid fører til, at folk opsøger kulturtilbud eller oplever at have reel adgang til deltagelse, ligesom den aktive deltagelse i det kulturelle foreningsliv ikke opstår af sig selv. Derfor er de tiltag, der beskrives her, yderst vigtige for integrationen. Men de viser også en anden væsentlig side af det at leve mange kulturer side om side: De tager udgangspunkt i nydanskernes egne kulturer og giver dem plads til at udtrykke sig, hvilket er en meget vigtig del i integrationsprocessen.

I et interview på TV2 Lorry 5. december 2010 siger nuværende Ligestillings- og Kirkeminister Manu Sareen:

”Kulturen og litteraturen er kongevejen til integrationen. Det er noget, som vi har været blinde på i det her land. Vi har sat alle mulige projekter og alt muligt i gang. Altså, jeg er helt sikker på, at man kan lukke alle de projekter, der er i hele landet, og så fokusere noget mere på kulturen. Bare det, at Betty Nansen Teatret bruger kunsten til at tage fat i en masse tabuer og spiller dem. Kåre Bluitgen laver sin udgave af Koranen for børn. Mine egne bøger. Det er da skridt på vejen. Vi skal nok komme derhen. Men igen: Vi er i en ny tid, og vi har ikke nogle erfaringer at trække på. Det er helt sort land, det her. Men kunsten og kulturen er kongevejen til integrationen. Det mener jeg sgu!”

Men der er lang vej endnu, og derfor er der ikke grund til at opfinde de dybe tallerkener igen og igen. Vi kan lige så godt lade os inspirere af de projekter, der allerede er gennemført. Derfor er eksemplerne i dette kompendium ment som øjenåbnere og eksemplariske for andre, der ønsker at sætte gang i kulturelle integrationsprojekter. Men igangsætningen kræver ikke kun god vilje hos de kulturelle foreninger og institutioner, den kræver også, at der hos kulturpolitikkerne er en vilje til at udforme en kulturpolitik på området og give midler til det.

Viljen findes heldigvis i alle de beskrevne projekter – både hos nydanskere og gammeldanskere, og jeg vil gerne sige tak, fordi jeg måtte følge projekterne på tæt hold og tak til alle, der har bidraget til dette kompendium: Projektskaberne og idemagerne, alle de deltagende nydanskere og gammeldanskere, de frivillige bag projekterne samt etnografen Karen Lisa Salamon for artiklen om UNESCO.

Bente Schindel, 2012

Danmark for HELE folket - 13 kulturelle integrationsprojekter

Bente Schindel (red.)

Udgivet af Kulturelle Samråd i Danmark i samarbejde med Musisk Oplysnings Forbund Farvergade 27D, 3., 1463 København K www.kulturellesamraad.dk kulturellesamraad@kulturellesamraad.dk

© 2012 Bente Schindel
Kopiering og gengivelse af denne bog er kun tilladt ifølge aftale med forfatteren. Bogen kan citeres med kildeangivelse

Omslag: Signe Thur og Amalie Samsing
Layout: Signe Thur
Tryk: WERKs Grafiske Hus A/S

1. udgave. 1. oplag 2012
ISBN 978-87-990715-5-5

Bogen er udgivet med støtte fra

Undervisningsministeriets tips/lottomidler

Bogen kan købes ved henvendelse til Kulturelle Samråd i Danmark Farvergade 27D, 3., 1463 København K www.kulturellesamraad.dk T: 3393 1326

En åben og inkluderende kulturpolitik

Af Bente Schindel, sekretariatsleder, cand. mag.

Det er ikke nogen hemmelighed, at det er svært at få især voksne nydanskere til at deltage i det kulturelle foreningsliv. Årsagen til den manglende deltagelse kan være, at den enkelte forening ikke har de fornødne ressourcer til at rekruttere og fastholde medlemmer med anden etnisk baggrund, men den manglende deltagelse kan også skyldes, at foreningerne opfattes som "lukkede", hvilket gør, at indvandrere ikke rigtigt føler sig velkomne med den kultur, de repræsenterer, og som kan være meget anderledes, end den kultur, de gammeldanske foreninger står for. Endelig kan årsagen være, at indvandrere slet ikke har kendskab til de muligheder, der gemmer sig i det kulturelle foreningsliv.

Det er heller ikke på landets kulturelle institutioner, man ser store grupper af nydanskere, det være sig på maleriudstillinger, i teatret, til koncerter, på bibliotekerne osv. Det selv om fx museerne i nogen grad proaktivt forsøger at skabe relationer med kulturelt marginaliserede ikke-brugere som fx nydanskere ved at nedbryde de barrierer, der forhindrer dem i aktivt at benytte dem. Det kan dreje sig om økonomiske forhindringer eller det basale faktum, at museerne kan virke utilgængelige. Men måske er problemet et helt andet: At man ikke først og fremmest viser, at man anerkender den kultur, nydanskerne bringer med sig ind i landet og bygger videre på deres kulturelle "rygsæk".

At deltage i kulturelle aktiviteter er for det meste noget, man opdrages til, men ved den rigtige indsats kan det også være en interesse, voksne kan gøre til deres.

Norsk kulturpolitik

"Adgang til kultur og mulighed for at udtrykke sig kreativt er vigtigt i et demokratisk samfund og lægger grundlag for ytringsfrihed og ligeværd. Deltagelse i kulturlivet har positive virkninger både for den enkelte og for samfundet. Kunst og kultur giver oplevelser og mening i hverdagen, og skaber grundlag for udvikling og læring. Ud over arbejdslivet og skolen er kulturlivet blandt de arenaer, som bidrager mest til udvikling af kreative færdigheder og kompetencer".

Citatet stammer fra den norske regerings policy-papir "Kultur, inkludering og deltakning" som blev udsendt i december 2011, og hvor det norske kulturministerium tildeler de offentligt finansierede, norske kulturinstitutioner og de frivillige kunst- og kulturorganisationer en hovedrolle i arbejdet med at afspejle mangfoldigheden og lade nye borgere komme til orde i det norske kunst- og kulturliv ud fra den betragtning, at netop disse to grupper af aktører besidder et stort potentiale, der kan "tilbyde mødesteder og fællesskabsarenaer, som kan bidrage til inklusion"

Det norske policy-papir nævner også, at konsekvenserne af at stå udenfor - som et resultat af, at kulturtilbud og kulturelle aktiviteter er blevet en mere central del af samfundet, og at flere deltager - kan opleves endnu stærkere end tidligere. For mennesker, der er i fare for at falde udenfor på grund af arbejdsløshed, sygdom eller andet som fx fremmegjorthed, kan deltagelse i kulturlivet bidrage til, at man ikke oplever sig totalt ekskluderet,

og det kan være med til at give mening i hverdagen, bedre selvværd og større livskvalitet. Kunsten og kulturen skal derfor være åben og inkluderende, mener den norske regering.

I den norske policy-erklæring understreges det også, at regeringen har som mål at udjævne økonomisk og social ulighed og arbejde for et inkluderende samfund, hvor alle kan deltage, og - ikke mindst - hvor et stærkt og dynamisk kulturliv, som manifesterer sig i et mangfoldig kulturudtryk, er en central del af et inkluderende samfund.

Den norske policyerklæring er udarbejdet ud fra følgende fakta:

- *Kulturforbruget er øget de sidste ti år*
- *Brugen af de fleste kulturtilbud stiger med indkomst og uddannelsesniveau. Dette gælder også for deltagelse i frivillige aktiviteter.*
- *Mennesker med indvandrerbaggrund fra Asien, Afrika, Latinamerika og Europa uden for EU deltager mindre både i kulturlivet og i det organiserede frivillige foreningsliv end andre.*
- *Børn med indvandrerbaggrund deltager mindre i organiserede aktiviteter end andre børn.*

Kulturpolitikken mangler

Det er fakta, der også er gældende i Danmark. Her har man imidlertid ikke gjort meget for at ændre dem. Der findes ikke i Danmark fra regeringens side en erklæret kulturpolitik, når det drejer sig om inklusion af indvandrergrupper i kulturaktiviteter, og staten har ikke afsat nogen penge af betydning til aktiviteter i institutionerne og slet ikke i det kulturelle foreningsliv - i hvert fald ikke, når det drejer sig om unge og voksne nydanskere. Kun på børneområdet har man beskæftiget sig med integration i det såkaldte "Børnekulturens Netværk", hvor man direkte fra statslig side sætter projekter i gang - måske fordi det herfra er lettere at styre frem for at dele midler ud til lokale aktører.

Reach Out

I Kulturministeriets program "Reach Out", der arbejder for brugerinddragelse og innovation i kulturens verden, er der afsat midler til at skabe ny udvikling i kulturlivets brugergrupper, tiltrække publikum og skabe innovation. Programmet er siden 2009 blevet varetaget af Center for Kultur- og Oplevelsesøkonomi, CKO, for Kulturministeriet. "Reach Out" har støttet 17 projekter fordelt over hele landet, men kun nogle få

af projekterne har som mål at inddrage nydanskere. Alle involverede er statslige eller kommunale institutioner eller kommunale forvaltninger, hvorimod der ikke er ét eksempel på inddragelse af foreningslivet på trods af, at der over hele landet findes et utal af kulturelle foreninger, som gerne vil arbejde med inklusion af nydanskere.

De kulturelle foreninger som læringsarenaer

Foreningslivet har siden 1849 været ryggraden i det danske civilsamfund og demokrati, og i "Bevægelser i demokrati" har professor Jørgen Goul Andersen undersøgt effekten af foreningsarbejdet - både hvad angår bestyrelsesarbejdet og den aktive deltagelse på det politiske og demokratiske felt. Han har påvist, at "foreningsdeltagelse ikke har særlig stor betydning for den enkeltes politiske interesse og oplevede påvirkningsmuligheder". Men han påpeger at:

Det engagement, den kompetence, og de netværk, som foreningslivet skaber, ( ) givetvis også (har) en samfundsmæssig demokratisk betydning, som ikke kan måles gennem interviewundersøgelser.

Foreningerne bør derfor i flg. Jørgen Goul Andersen stadig være

"en del af de rammer, hvorunder det levende demokrati foregår, og hvor befolkningen tilegner sig forståelse for og evne til at deltage i det politiske liv og det sted, hvor der sker en "opbygningen af netværk og tillid borgerne imellem".

Det er en anbefaling, der må gælde både foreningskulturen og den netværk-skultur, der er groet frem i de senere år. Men i foreninger og netværk må der i så fald ske en revurdering. Der skabes ikke demokratisk forståelse i et område, der defineres af vaner, traditioner og en rigid fællesskabsforståelse, eller sagt med Robert D. Putnam bør man skelne mellem foreninger, der er lukkede og indadvendte, og som producerer afgrænsende social kapital, og foreninger, der er åbne og udadvendte, og som producerer brobyggende social kapital. De sidste kan være med til at skabe gensidig tillid og forståelse mellem mennesker, som er forskellige og skabe tillid og normer, der fremmer samarbejdet mellem personer, der kommer fra forskellige kulturer. Dermed vil foreningerne fremstå mere inkluderende. Der er nok brug for begge typer foreninger, men pointen med denne skelnen er, at det gavner samfundet som helhed, at borgere indgår i brobyggende netværk, selvom det for nydanskere kan virke mere nyttigt - i hvert fald for en periode, som man ser

det i et af eksemplerne her i kompendiet - at indgå i afgrænsende netværk. Foreninger og (netværk) er læringsarenaer for en større indsigt i de politiske prioriteringer og strategier og stedet, hvor man udvikler demokratisk kompetence bl.a. ved - gennem arbejder med "det nære" - at "lære at se de større sammenhænge", og hvor man i arbejdet får et indgående kendskab til sin egne resurser. I den frivillige kunst og kultur sker det med kunsten og kulturen som katalysator.

Foreningerne spiller en betydningsfuld rolle, når det handler om demokratisk dannelse og sikring af sammenhængskraft i samfundet og samtidig kan man konstatere, at adgangen til kultur og mulighed for at udtrykke sig kreativt i et demokratisk samfund lægger grundlag for ytringsfrihed og ligeværd. Derfor vil det være en god investering at give midler til integrationsprojekter til det kulturelle foreningsliv. Eller som den norske policy-erklæring siger:

– støtte op under initiativer som bidrager til at fremme kontakt, samarbejde og erfaringsudveksling mellem de traditionelle kunst- og kulturorganisationer og forskellige typer etniske og flerkulturelle organisationer.

– udvikle et pilotprojekt i samarbejde med den frivillige sektor, hvis målsætning er at finde frem til egne tiltag for at øge antallet af personer med etnisk minoritetsbaggrund i bestyrelser og ledende stillinger i frivillige kunst- og kulturorganisationer.

Ikke udjævning af forskelle og kulturmodsatninger

Man har heldigvis set, at der rundt omkring dukker lokale nydanske foreninger op, der bl.a. også tilbyder kunstneriske aktiviteter, og vel at mærke aktiviteter, som nydanskerne "har med hjemmefra". Og det er måske her, man – som det kan ses af projektet "Sammen og forskellig" i Fredensborg – skal tage udgangspunkt?

For selv om det er vigtigt at kunne mødes om det, man kender, er det vigtigt, at man ikke som nydansker isolerer sig i egne foreninger, men tillige indgår i andre foreningssammenhænge, hvor man kan berige hinanden ved at lære om hinandens kulturer. Og det er lige netop det, der sker i Fredensborg.

For der er ingen tvivl om, at deltagelse i kulturaktiviteter, der opfordrer til samarbejde og medskaben, er særligt velegnede til at give nye erfaringer og en bedre tilknytning til fællesskabet og til samfundet.

Ved at deltage aktivt i det kulturelle foreningsliv - i selvforvaltende, frie og fællesskabsudviklende foreningssammenhænge, styrker man både mangfoldigheden og sammenhængskraften.

Det er ikke et spørgsmål om at udjævne forskelle og kulturmodsatninger. Tværtimod vil mere inklusion af denne art skabe større kunstnerisk mangfoldighed. En kultursektor, som spejler samtiden og mangfoldigheden og bruger alle de ressourcer, som er tilgængelige, danner grundlag for et rigere kunst- og kulturliv. At være i stand til at leve med forskellene og give plads til den meningsbrydende debat og på samme tid accepterer mangfoldighed og inklusion, er kendetegnet på et demokratisk samfund, og en vigtig del af demokratiske principper og menneskerettigheder.

13 PROJEKTER

Foreningen For Kulturelle Projekter

FOTO: NIELS ERIK BØLLING

Foreningen For Kulturelle Projekter (FFKP) er skabt af indvandrere i Fredensborg Kommune ud fra den betragtning, at den danske foreningskultur ikke er det, der "umiddelbart er mest forståeligt for børn og voksne med indvandrerbaggrund". Det vil foreningen gerne være med til at ændre.

Foreningens beskriver sig selv med følgende stikord til de aktiviteter, den står for:

- Kvarterhusets mærkedage
- Ungdomsskole m. m
- Besøgstjeneste til ældre
- "Social Girls"
- Lektiehjælp
- Sprogstimulering
- Sang og stemmetræning til unge piger
- Drengekor
- Fællesspisninger
- Eid Festivalen
- Lanparties og spilaftener for unge

Det kan også nævnes, at foreningen deltager aktivt i arrangementet "Sammen og Forskellig", der afholdes af Kulturelt Samråd en gang om året.

Foreningen vil desuden:

- Deltage aktivt i debatter og arrangementer, der vedrører medlemmers vilkår i Fredensborg Kommune
- Samle familierne om nyttige aktiviteter for krop og sind
- Medvirke til at skabe større tryghed (lokalt) med bl.a. mindre vold, hærværk og kriminalitet

Forening og frivillighed

Et af de projekter, foreningen har stået for, omhandler hjælp til unge, så de engagerer sig mere i foreningsarbejde og frivilligt arbejde. Der informeres på møder for de lokale unge om, hvad en forening er - hvad er vedtægter, hvad består kassererens arbejde af, hvad består de enkelte bestyrelsesmedlemmers arbejde af? Osv.

På møderne gennemgås også begreber som coaching samt de udfordringer, der kan opstå. Spørgsmålene bliver gennemgået i form af quizzes, tests osv. For det kan være svært for nydanskere at gå ind i foreningsarbejdet og det frivillige arbejde. Man møder mange nye mennesker, der kommer med forskellige baggrunde, og man indgår i relationer, som man slet ikke er vant til. At være frivillig har sine helt egen udfordring og dilemmaer, og det kan være svært i starten at stå alene. Møderne giver derfor nogle værktøjer, der kan hjælpe på vej, og som kan hjælpe målgruppen med bedre integration i foreningsarbejdet og det frivillige arbejde, hvad enten det drejer sig om det sociale eller det kulturelle område.

Piger

Langt de fleste, der deltager i aktiviteterne, er lokale unge piger. Pigerne er uden tvivl motiverede via deres netværk i bl.a. gruppen "Social Girls".

Foreningen For Kulturelle Projekter

Formål

Er at skabe en forening for indvandrere med henblik på at give dem kendskab til det danske foreningsarbejde og den danske foreningskultur.

Metode

Der er dannet en forening efter dansk mønster og udbyde forskellige aktiviteter, der er besluttet af deltagerne selv.

Rammer

Det lokale kulturhus.

Målgruppe

Indvandrere i Fredensborg Kommune.

De særligt gode resultater

At deltagerne selv er med til at definere aktiviteterne, så de bliver målrettet indvandremiljøet.

Hvad fremmer

At man ikke påtvinger medlemmerne "dansk" kultur alene, men at det multikulturelle er sat i front. At de to oplægsholdere til frivilligmøderne begge har indvandrerbaggrund og dermed kender til miljøet.

Deltagere

- Indvandrergrupper i Fredensborg Kommune
- Oplægsholdere fra indvandremiljøet

Finansiering

Fredensborg Kommune

Oplysninger

Ibrahim Rashdan
info@ffkp.dk
www.ffkp.dk

Erindringens træ - en udstilling

Udstillingen "Erindringens Træ" præsenterer de mange kulturer, som beboerne i boligkvarteret Vollsmose i Odense repræsenterer. Ved hjælp af beboernes historier og udstillingen, håber man, at boligområdet – der har en høj grad af nydanske beboere - kan få en historie som alle andre boligkvarterer i Odense. Udstillingen består af effekter fra de seks største befolkningsgrupper i Vollsmose: Danmark, Somalia, Tyrkiet, Palæstina, Vietnam og Irak.

Der er i forbindelse med udstillingen udgivet to bøger: "Stemmer fra Vollsmose" (2003) og "Vejen til Vollsmose" (2005).

Der arbejdes nu på at tematisere udstillingen og tilføjet den nye aspekter. Temaer kan fx være højtider og traditioner, legetøj, overgangsriter og mad og drikke. Vollsmoses historie skal desuden visualiseres gennem beboernes egne fotografier samt materiale fra boligforeningerne og dagspressen. Derudover håber man på, at man kan samle endnu flere historier fra Vollsmoses beboere.

Udstillingen har været vist på H.C. Andersen Skolen, Humlehaveskolen samt Mimers Brønd, Ældreværestedet Bøgeparken i Odense.

Erindringens træ

Formål

Formålet er at give Vollsmose en historie som alle andre boligkvarterer i Odense.

Indhold

Udstilling, der præsenterer beboernes kultur og historie.

Metode

Der er skabt en udstilling, hvor man har samlet effekter fra beboernes historie, kulturer samt fotos, beboerne selv har taget.

Rammer

Vollsmose Kulturhus.

Målgruppe

Beboerne i Vollsmose samt andet publikum.

De særligt gode resultater

At beboerne selv er med til at præge boligområdet.

Hvad fremmer

Beboernes ejerskab af boligområdet.

Deltagere

- Beboernes i Vollsmose
- Vollsmose Kulturhus' personale

Finansiering

Odense Kommune

Oplysninger:

Herdis Weins og Ann Ammons
tlf. 63 75 08 80.

herdis@vollsmose.dk

akamm@odense.dk

www.vollsmoses-kulturskat.dk

Ghetto No Ghetto

Antropolog Karen Walторp har i samarbejde med unge fra tre storbyer i henholdsvis Danmark, Frankrig og Sydafrika skabt fotoudstillingen "Ghetto No Ghetto – Kunst med social betydning".

Karen Walторp udstyrede unge indvandrere fra tre forskellige storbyer med simple engangskameraer. De unge fotografer kommer fra Blågårdskvarteret på Nørrebro i København, Saint-Denis i Paris og Manenberg i Cape Town, Sydafrika. De unge har især fotograferet deres hverdag og livet i deres kvarter, sådan som de ser det. Fotograferne fortæller historier om venner og familie, kærlighed og konflikter, udfordringer og fremtidsdrømme.

Ved at sammenligne fotografierne stiller de unge spørgsmålstegn ved, hvad det betyder af positivt og negativt, når boligområder rundt omkring i verden stemples som ghettoer - hvilket er tilfældet med de tre områder. De unge beboere føler nemlig ikke, at beskrivelsen "ghetto" fortæller hele sandheden om dem.

Livet på Blågårds Plads

Fatima Nazir, som er en af fotografierne fra Blågårdskvarteret på Nørrebro, siger til avisen GadePressen om projektet:

"Siden november 2010 har jeg taget billeder af min hverdag med et engangskamera. Jeg har gennem billederne prøvet at vise, hvordan mit liv på Blågårds Plads ser ud. Hver uge mødes jeg med fem-seks andre unge og fotodagbogsprojektets leder, Karen Walторp. Vi har talt om billederne og hvilke emner, vi skulle arbejde med. Det kunne være kærlighed, venner, familie, drømme og vores lokalmiljø. Efter nogle måneder begyndte vi også at lave små film, hvor vi blev interviewet af Karen Walторp.

Karen Walторp har tidligere lavet lignende projekter i Manenberg i Sydafrika og Saint-Denis i Frankrig. Herhjemme kalder politikerne Blågårds Plads for en ghetto, men i Frankrig og Sydafrika er ghettoer noget andet. De er mere rå, og der er mere vold. På billederne fra Manenberg og Saint-Denis kan man se, at de unge og deres familier bor under helt andre forhold, end man gør på Nørrebro".

Karen Walторp har siden 2005 lavet foto- og filmprojekter med unge i Sydafrika, Frankrig og Danmark. Projektet fra Cape Town udmundede i dokumentarfilmen 'Manenberg', som har vundet en række filmpriser, heriblandt New Nordic Voices Award, Nordic Panorama, The Royal Anthropological Institute's Basil Wright Film Prize (England), Bluebell Award - Best Film of the Festival ved Auburn International Film Festival for unge (Australien) og Publikumsprisen på Tri-Continental Human Rights Film Festival (Sydafrika).

Ghetto No Ghetto

Formål

Formålet med projektet er at vise, hvordan unge fra såkaldte ghetto oplever deres daglige omgivelser for på den måde at skabe mulighed for at give et andet billede af ghettoen end det, der eksisterer udenfor.

Indhold

Udstilling med fotos fra ghettoer flere steder i verden.

Metode

Unge fra 3 ghettoer i henholdsvis Danmark, Frankrig og Sydafrika har fotograferet deres boligområde. Billederne er efterfølgende blevet udstillet samlet på fotoudstillinger i hele verden.

Rammer

Boligområder, som er blevet benævnt "ghettoer" samt udstillingsfaciliteter.

Målgruppe

Indvandrere og alle, der interesserer sig for ghettoisering.

De særligt gode resultater

At der er blevet sat fokus på andet end volden og balladen i ghettoen

Hvad fremmer

At de unge selv er med til at definere deres boligområde og selv med til at give et billede af det udadtil

Deltagere

Unge fra Blågårdskvarteret på Nørrebro i København, Danmark
Unge fra Saint-Denis i Paris, Frankrig
Unge fra Manenberg i Cape Town, Sydafrika
Antropolog Karen Walторp

Finansiering

Vordingborg Kommune

Oplysninger

KulturArkaden,
Sydhavnsvej 6,
4760 Vordingborg
Tlf. 55 36 38 03
ulje@vordingborg.dk
www.kunstoginterkultur.dk/aktiviteter/vordingborg-fotoudstillingen-ghetto-no-ghetto

FOTO: NIELS ERIK BØLLING

Hvem er ildsjælen?

I forbindelse med afholdelse af den interkulturelle dag "Sammen og forskellig" i Fredensborg Kommune, har man besluttet at uddele en lokal integrationspris. Prisen - der i 2012 er på 10.000 kr. - er doneret af en privat sponsor - i 2012 er det firmaet Coloplast.

Det hedder i præsentation af prisen, at den skal gå til en brobygger, som med "indsigt, smidighed og gå-på-mod ser det som en opgave at skabe forbindelse mellem mennesker i forskellige situationer. Eller skabe den aktivitet, som mennesker med forskellig baggrund drages imod". Videre hedder det, at det er naturligt, at mennesker trives sammen. Men desværre skal der ofte noget ekstra til, for at få folk med forskellig baggrund, forskellige interesser eller uens syn på tilværelsen til at få gang i dialogen. Der er mange ting, som kan bevirke befordrende for nye fællesskaber: Sport, foreningsliv, aftenskole, idræt, lystfiskeri, motorkøretøjer, fritidsklubaktiviteter, brevdue, naturvandring - rækken af fællesnævne, som får mennesker til først at mødes og senere gør dem i stand til at trives sammen, er uendelig. Men ligegyldigt, hvad der starter tilnærmelsen mellem forskellige grupper af mennesker, er der næsten altid en ildsjæl i spidsen for bestræbelserne.

Hvem er den ildsjæl i Fredensborg, som det seneste år har lyst klarest, når det drejer sig om aktiviteter eller en medmenneskelig adfærd, som har bidraget mest til at integrere forskellige menneskegrupper og /eller folkeslag? Det er det spørgsmål, der stilles, når ildsjælsprisen skal uddeles.

Alle borgere i Fredensborg Kommune kan komme med et bud på, hvem der er en værdig kandidat til at modtage den store lokale integrationspris. Kulturelt Samråd i Fredensborg - som står bag idéen om den interkulturelle dag og ildsjælsprisen - opfordrer borgerne til at indsende 5-6 linjer eller flere med en begrundelse for valget.

Til at vælge blandt de forslåede har Kulturelt Samråd nedsat en dommerkomite, hvor bl.a. sidste års prismodtager sidder. Prisen overrækkes på dagen for "Sammen og forskellig" arrangementet af borgmesteren.

Hvem er ildsjælen?

Formål

Formålet med projektet er at påskønne den indsats, ildsjæle gør for at forbedre integrationen i Fredensborg Kommune og opmuntre andre til at gøre en indsats

Indhold

Der indsendes begrundede indstillinger til en dommerkomite om, hvem der skal have årets ildsjælspris

Metode

Der efterlyses indstillinger til årets ildsjælspris på Kulturelt Samråds hjemmeside. Foreninger, enkeltpersoner osv. kan herefter indsende en begrundet indstilling til en nedsat dommerkomite til, hvem der skal have årets ildsjælspris

Rammer

Prisen uddeles på den årlige interkulturelle dialog dag "Sammen og forskellig" af borgmesteren.

Målgruppe:

Alle i Fredensborg Kommune.

De særligt gode resultater

At en privat sponsor kan se ideen og støtter den økonomisk.

Hvad fremmer

At man belønner personer, der gør en indsats for integrationen.

Deltagere

Foreninger og enkeltpersoner i Fredensborg Kommune.

Finansiering

Privat sponsor.

Oplysninger:

Kulturelt Samråd Fredensborg
Formand John Sylvester,
Tlf. 49 19 190
sylvester@49191990.dk
www.kulturelsamraad.dk

Kulturens Kalejdoskop

I løbet af et år har Kunstmuseet Trapholt i Kolding gennemført formidlingsprojektet "Kulturens Kalejdoskop". Projektet skulle give en viden om de fremmede kulturer, der findes i Kolding, og hvilke drømme, ressourcer og erfaringer det multikulturelle Kolding ligger inde med, men som offentligheden ikke kender. Motivet for projektet har været en nysgerrighed efter at høre, hvad nye borgere fra andre lande har lyst til at fortælle, og hvordan de med deres kulturelle erfaringer ser på dansk kunst. Resultatet er tre udstillinger skabt af nydanskere fra Kolding - et resultat, der fortæller vigtige historier fra nydanskernes liv i Danmark og samtidig viser nye veje for opfattelsen af, hvad kunst kan og skal bruges til. I mødet mellem grupperne og kunsten opstår noget nyt og interessant. Kunst kan ses og opleves på mange andre måder end den rent kunsthistoriske.

Kunstens fortællinger

Projektets omdrejningspunkt har været kunsten og hvilke fortællinger, den gemmer på, og museets kunst bruges som indgangsvinkel til de fremmede kulturer og skikke.

I udstillingsrækken vises resultaterne af et projektforsøg, hvor tre forskellige grupper af nydanskere i Kolding gennem kunsten fortæller om deres hverdag, liv, ønsker og drømme. Kunsten bliver talerør for deltagernes fortællinger. Som man ser det gennem et kalejdoskop åbner kunsten op for nye nuancer og tolkninger, der ikke handler om kunsthistorie og stilarter men om deltagernes fortolkninger af sig selv, deres kultur og deres opfattelse af Danmark. Nydanskere har kigget på museets malerier og skulpturer for derigennem at fortælle deres personlige historier. De kommer med andre livserfaringer og andre æstetiske erfaringer og er ikke vokset op med den danske kulturtradition. Nydanskerne har udvalgt en række værker ud fra et selvvalgt emne i forhold til deres kulturelle baggrund. De kombinerer og sætter værkerne sammen på en ny måde, og det skaber en ny og interessant fortælling om dem og om deres omgivelser.

I Danmark er jeg ikke født, der har jeg hjemme

I den første udstilling "I Danmark er jeg ikke født, der har jeg hjemme" er fortællingerne de samme, selvom deltagerne har været i Danmark fra 2-25 år.

Hvordan er det, når man følger kærligheden til Danmark og dermed forlader sit land, sin familie, sit sprog og alt, hvad man kender, for at kaste sig ud på dybt vand i en ny kultur?

Fire kvinder fra Tyskland, Irland, Frankrig og USA åbner den første udstilling i rækken. Fælles for kvinderne er, at de har giftet sig med danske mænd og har stiftet bekendtskab med hinanden på Realskolen i Kolding.

Den franske kvinde siger om projektet: "Kunsten er et meget internationalt medie og en god platform at tale ud fra. Det giver mig en tryghed at vide, at der er nogle kunstnere før mig, der har formuleret de samme følelser, som jeg har".

Den franske kvinde har valgt maleriet "Aften i fars atelier", som er malet i 1919 af Helga Ancher. Hun fortæller om samhørigheden med maleriet: "Det var lidt af et chok at komme til Danmark og finde ud af, at jeg ikke kunne bruge min kandidatgrad fra Frankrig. Det var et stort chok, faktisk. Så jeg var nødt til at uddanne mig igen. Så om aftenen mens alle sov, sad jeg ved det gamle skrivebord, som vi har arvet fra min mands familie, og lavede mine lektier".

Udstillingen bringer gæsterne på en farverig ekspedition gennem kvindernes interessante men også udfordrende rejse til Danmark. Som i et eventyr starter rejsen med en forventning om spændende og fortryllede oplevelser i det nye danske land. Men undervejs dukker der et par forhindringer op, hvor følelsen af at være en elefant i en porcelænsbutik og at være fremmed i både den nye og den gamle verden rammer dem alle. Trods forhindringerne finder kvinderne tilbage til det rette spor, og rejsen slutter med bemærkningen "I Danmark har jeg hjemme".

Der er et nyt yndigt land

Hvad sker der med den enkeltes personlighed og identitet, når man må forlade sit fædreland og flytte til et nyt land med en helt anden kultur? Hvordan forenes den gamle kultur med kulturen i det nye yndige (?) land? Det giver tre nydanskere fra Kolding et bud på gennem kunsten i udstillingen "Der er et nyt yndigt land".

Tre folkeskolelærere fra Kolding med rødder i Bosnien, Libanon/Palæstina og Grønland har været på opdagelse i Trapholts kunstsamling

og fundet værker, der illustrerer deres liv i Danmark. På trods af de tre læreres forskellige kulturelle baggrunde bliver Trapholts malerier et fælles udgangspunkt for deres individuelle og kollektive fortællinger om rejsen til det nye yndige land ved navn Danmark.

Ibro Karcic fra Bosnien siger om projektet: "Til at begynde med, var jeg lidt bange for at komme til at sige noget forkert, fordi jeg ikke ved så meget om kunst. Men jeg har opdaget, at kunst også taler umiddelbart til en, uden at man behøver at vide noget. Det har overrasket mig, hvordan nogle af malerierne taler til mig og kan sætte billeder på mit liv."

Niels Macholms billede, "Det røde træ", er ét af de kunstværker, der er blevet udvalgt til denne udstilling, og som har åbnet op for nye tolkninger. Mona Mohamad Awad fra Libanon/Palæstina, der har valgt værket, siger: "Den kulturelle identitet er fremtrædende i billedet, fordi der er mange symboler. Månen er meget islamisk. Kirken symboliserer Danmark. Døren minder om arabiske porte. Og vejene og pilene handler om at finde vej mellem de to kulturer."

Ved åbningen af udstillingen blev der budt på kulturelle indslag, blandt andet arabisk mave- og kædedans, grønlandsk korsang, bosnisk musik og folkedans samt smagsprøver på etniske delikatesser.

Det kimer nu til NYTÅRSFEST

Afghanistan er et land med fest, farver og stærke traditioner - særligt omkring 21. marts, hvor det afghanske nytår, nowruz, fejres. I 2012 trådte afghanerne ind i år 1391, og dette blev fejret på Kunstmuseet Trapholt gennem udstillingen "Det kimer nu til NYTÅRSFEST", hvor fem afghanske kvinder fortæller om den traditionsrige højtid gennem museets malerier og skulpturer.

De fem afghanske kvinder, der er bosat i Kolding, hylder det farverige, afghanske nytår med udstillingen.

Mødet med de afghanske kvinder giver indsigt i og viser nye sider af den afghanske kultur, som afslører, at forår, farven grøn og syv middagsretter, der alle starter med bogstavet "s", spiller en vigtig rolle. Dette bliver alt sammen fortalt gennem museets kunst.

Den afghanskfødte Hillai Esmati fortæller, hvad det har betydet for hende at få mulighed for at fortælle om sin kultur og det afghanske nytår gennem kunsten: "Det har gjort det nemmere at udtrykke de ting, vi gerne vil fortælle om vores nytår. Når vi har billederne, kommer ordene og forklaringerne af sig selv. Et af de malerier, som er blevet udvalgt til udstillingen, er "Gartneren" af Seppo Mattinen. Hillai Esmati forklarer hvorfor: "Maleriet er for mig symbol på nytår i Afghanistan, fordi landbruget forbereder sin grøde i marts måned, når nytåret og foråret begynder."

Ved åbningen af udstillingen blev der budt på kulturelle indslag - blandt andet afghansk musik og folkedans.

Kulturens Kalejdoskop

Formål

Formålet med projektet var, at borgerne skulle få øjnene op for de mange nationaliteter og kulturer, der findes i Kolding Kommune, at kunsten er universel samt hvilke drømme, ressourcer og erfaringer, der ligger i det multikulturelle.

Indhold

I løbet af 2011 har Trapholt gennemført formidlingsprojektet "Kulturens Kalejdoskop" - bestående af 3 udstillinger - for at få et indblik i de kulturer, der findes i Kolding.

Metode

Kunstmuseet Trapholt i Kolding har inviteret en række frivillige indvandrere til at kigge på museets malerier og skulpturer for derigennem at fortælle deres personlige historier. Der er derefter skabt 3 udstillinger på baggrund af deres fortællinger.

Rammer

Udstillingerne foregik på Kunstmuseet Trapholt i Kolding, hvor der var afsat et stort lokale til formålet. Museets egne kunstværker blev anvendt.

Målgruppe

Alle - især borgere i Kolding.

De særligt gode resultater

Samarbejdet har fungeret godt og mange har fået øjnene op for, at kunst kan fortolkes på mange måder og sættes ind i mange forskellige kontekster, og at der trods mangfoldigheden er mange lighedspunkter, når det drejer sig om at betragte et kunstværk. Samarbejdet mellem de frivillige nydanskere og museets personale.

Hvad fremmer

At de medvirkende nydanskere har fået mulighed for at betragte og fortolke dansk kunst ud fra egne forudsætninger og dermed fortælle deres egen personlige indvandrerhistorie.

Deltagere

Kunstmuseet Trapholt i Kolding samt personale
Brigid McKay-Holm, kommer oprindeligt fra Irland
Jutta Jensen, kommer oprindeligt fra Tyskland,
Rupal Kothari Mortensen, kommer oprindeligt fra USA
Fabienne Bramsen, kommer oprindeligt fra Frankrig
Pia Abelsen, kommer oprindeligt fra Grønland
Ibro Karcic, kommer oprindeligt fra Bosnien
Mona Mohamad Awad, kommer oprindeligt fra Libanon/Palæstina
Raila Angar, kommer oprindeligt fra Afghanistan
Tahera Javid, kommer oprindeligt fra Afghanistan
Nafisa Amanzay, kommer oprindeligt fra Afghanistan
Lailoma Naderi, kommer oprindeligt fra Afghanistan
Hillay Esmati, kommer oprindeligt fra Afghanistan

Støttet af

Social- og Integrationsministeriet
Kultur- og Velfærdstyrelsen

Oplysninger

Kunstmuseet Trapholt i Kolding,
projektansvarlig
Mette Hanghøj,
Tlf. 76 30 05 42
mh@trapholt
www.trapholt.dk

Kvindestemmer

Mange steder har man erkendt, at nydanske piger og kvinder er sværere at få til at deltage i fritidsaktiviteter end drenge og mænd. Dette kan bl.a. skyldes kvindernes anderledes rolle i det land, de kommer fra. Derfor har man nogle steder lavet grupper (foreninger), hvor kun kvinder må komme. Der sker bl.a. i Holstebro, hvor man har samlet en gruppe indvandrerkvinder, der én gang om måneden deltager i debat, dans og sang på den lokale skole.

Kvindestemmer

Formål

At få nydanske kvinder til at møde andre ved sammen at debattere og dyrke dans og sang.

Indhold

Undervisnings i dans og sang kun for kvinder.

Metode

Nydanske kvinder i Holstebro Kommune får tilbud om at deltage i sang og danseaktiviteter 1 aften om måneden.

Rammer

Den lokale skole.

Målgruppe

Indvandrerkvinder i Holstebro Kommune.

De særligt gode resultater

Da der kun der for kvinder, er det lettere at få nydanske kvinder til at melde sig.

Hvad fremmer

At kvinderne kan være alene uden tilstedeværelse af mænd.

Deltagere

- Nydanske kvinder i Holstebro Kommune
- Kvindelig danseinstruktør
- Kvindelig korleder

Finansiering

Holstebro Kommunune

Oplysninger

Kultur & Frivillighuset, Holstebro
Anne Lise Holst Jensen
Tlf. 97 41 30 53
alhj@kulturogfrivillighuset.dk
www.kulturogfrivillighuset.dk

FOTOS: NIELS ERIK BØLLING

MusicLife

Musikhuset "MusicLife" er en musikskole, der er etableret inden for de sidste år på det ydre Nørrebro i København. Musikskolen er primært baseret på frivillig arbejdskraft fra musikalske eller musikinteresserede studerende fra Roskilde Universitet, Københavns Universitet, Rytmisk Musikkonservatorium, DARK (Det Alternative Rytmiske Konservatorium) og ikke mindst fra lærerseminarier med musikpædagogiske linjer.

Konceptet stammer fra et fjerdesemester-projekt på Roskilde Universitet, hvor musikinteresserede studerende gik sammen for at udvikle et tilbud, der skulle have til hensigt at styrke interessen for musik og virke som indgangen til nye konstruktive netværk for børn og unge i områder, der er socialt udsatte og som har mange beboere af anden etnisk oprindelse.

Integration og de unge

Skolen har to relaterede missioner, eller måske rettere missionsniveauer. Det ene er samfundet og det andet er de unge. Missionen "samfundet" handler om at bedre vilkårene for integrationen ved at samarbejde med pårørende, frivillige og musikalske miljøer, som har samme målgruppe for øje. Initiativtagerne ønsker at skabe en sund fritidsinteresse for unge og styrke deres interesse for indlæring samt udvide deres samfundsbevidsthed og fællesskabsfølelse, sådan at de unge føler et medansvar og tager ejerskab over både skolens fysiske rammer, og i samarbejdet med de involverede parter. På sigt vil man udvide det frivillige musikskolekoncept til at omfatte andre storbyer i Danmark med socialt udsatte boligområder.

Missionen "de unge" handler om at skabe en sund fritidsinteresse for de unge gennem musikken og ved undervisning i forskellige former for instrumenter og musikgenrer samt ved afholdelse af forskellige musikevents, hvor de unge er i fokus.

Visionen er, at arbejdet i MusicLife kan bidrage positivt til lokalområdet, og at man sammen med de unge og de frivillige kan skabe nogle spændende musikalske tilbud, som har værdi for de involverede.

De frivillige omkring musikskolen har formuleret nogle værdier for skolens virke. Det er værdier som:

Rummelighed

Vi vil være mange med forskellig baggrund i MusicLife, så vi skal bestræbe os på at være åbne overfor de mangfoldige ressourcer, vi hver især bidrager med.

Medansvar

MusicLife er en frivillig og selvejende organisation, hvilket forudsætter, at de involverede tager ejerskab og føler ansvar for både hinanden og skolens udstyr.

Sammenhold

Vi støtter hinanden og skaber den gode atmosfære sammen.

Sjov

Det skal være sjovt at deltage i MusicLife.

MusicLife har åbent alle hverdage mellem kl. 14.00 og 20.00, og der tilbydes gratis undervisning på diverse instrumenter samt i sang og i studieteknik. De unge kan også lære at optræde foran et publikum med deres musik, og de har mulighed for at indspille deres musik i MusicLife's eget lydstudie. De unge vil blive udfordret i alle former for musikgenrer, og op til koncerter er der mulighed for instruktion i lys- og lydteknik, sceneopsætning m.m.

Et ugeaktivitetsskema kan fx se sådan ud:

Mandag: Pianoworkshop
Tirsdag: Ungeband
Onsdag: DJ-skole • Arabisk folkelig musik • Rapskole,
Torsdag: Projekt Festival*
Fredag: Rapskole

*Projekt festival er et samarbejde på tværs af aktiviteterne i MusicLife, og handler om at give nogle af de meget engagerede unge mulighed for at komme ud og spille på nogle af landets etablerede festivaler.

Samarbejdspartnere

MusicLife indgår i et uafhængigt samarbejde med Ressource Centret Ydre Nørrebro (RCYN), da man beskæftiger sig med samme målgruppe, og da det er RCYN, der ejer bygningen, der huser musikskolen. RCYN er en frivillighedsbaseret forening, der har til formål at skabe kvalitet og sammenhæng i områdets fritidstilbud til børn og unge samtidig med, at de søger at udvikle og kvalificere den frivillige indsats.

Det uafhængige samarbejde indebærer for MusicLife, at man frit kan benytte det lokale, som RCYN har stillet til rådighed, så længe der er fokus på samme målgruppe som RCYN.

Ligeledes indgår MusicLife i RCYNs bestyrelse, som igen indgår i MusicLifes bestyrelse, sådan at man kan målrette indsatsen bedst muligt.

MusicLife Band

MusicLife Band er dannet af iværksætterne bag MusicLife. MusicLife Band består af 8 medlemmer, og musikken spænder over selvkomponeret musik i genrer fra rock/pop, rytm & blues, funk osv. De unge musikere i MusicLife Band er i alderen fra 25-36 år, og deres singler udgives til ære for MusicLife organisationen, og overskuddet går ubeskåret til MusicLifes aktiviteter og indkøb af instrumenter.

FOTOS: NIELS ERIK BØLLING

MusicLife

Formål

Formålet med projektet er at skabe en musikskole baseret på frivillig arbejdskraft, der har til hensigt at styrke interessen for musik og virke som indgangen til nye konstruktive netværk for børn og unge i områder, der er socialt udsatte, og som har mange beboere af anden etnisk oprindelse.

Indhold

Instrumentalundervisning m.m. ved studerende fra universiteter og lærerseminarer.

Metode

Der tilbydes (gratis) undervisning på diverse instrumenter, i sang og i studieteknik. Desuden undervisning i at optræde foran et publikum samt mulighed for at indspille musik i eget lydstudie. Derudover op til koncerter mulighed for instruktion i lys- og lydteknik, sceneopsætning m.m.

Rammer

Bygninger i Ressource Centret i lokalområdet.

Målgruppe

Nydanske samt gammeldanske unge, der ikke har mulighed for at deltage i den kommunale musikundervisning eller anden undervisning mod betaling.

De særligt gode resultater:

At musikken giver de unge noget at samles om og giver dem selvtillid.

Hvad fremmer

At de unge er med til at tage ansvar - også for lokaler m.v.

Deltagere

Unge musikinteresserede fra Det Ydre Nørrebro kvarter
Frivillige musikalske eller musikinteresserede studerende fra Roskilde Universitet, Københavns Universitet, Rytmisk Musikkonservatorium, DARK (Det Alternative Rytmiske Konservatorium) og lærerseminarer med musikpædagogiske linjer.

Finansiering

- Fonden for Socialt Ansvar
- Arnes Børne- og Ungdomsfond
- Antonius Fonden
- Seimeifonden

Oplysninger:

MusicLife, Ragnhilsvej 1, 2100 København Ø
www.music-life.dk

Kontaktpersoner
Maria Stephens
Tlf. 53 570 680
maria@music-life.dk
eller
Høgni Weihe
Tlf. 53 600 680
weihe@music-life.dk

Musik på tværs

Formål

Formålet med projektet er at forsøge at "bryde den onde cirkel", og lade nydanske musikere og gammeldanske musikforeninger få kendskab til hinandens eksistens og musik.

Indhold

Der afholdes en række prøver og afsluttes med en koncert, hvor musikgrupperne præsenterede deres respektive musik.

Metode

Visens Venner i Køge samt Kulturelt Samråd i Køge tog initiativet til at opsøge nydanske musikere og opfordrede dem til at spille sammen med bl.a. Visens Venner, Køge. Der afholdtes prøver over en periode på 4 måneder, hvor man forsøgte at eksperimentere med forskellige sammenspilsmuligheder. Der afsluttedes med en koncert.

Rammer

Koncert og prøver foregik i det lokale multikulturhus.

Målgruppe

Musikere og visesangere af nydansk herkomst og Visens Venner i Køge. Desuden Køges borgere og andre som publikum.

De særligt gode resultater

At der straks var kontakt personerne imellem pga. musikkens universelle sprog

Hvad fremmer:

At man til prøverne demonstrerede forskellige musiske traditioner for hinanden, og dermed inspirerede hinanden til at afprøve nye udtryk.

Deltagere

Musikgrupper fra Indien, Rusland, Mexico, Tyrkiet, Sverige, Danmark

Finansiering

Puljemidler fra Kulturministeriets pulje til amatørmusik og folkelige kulturaktiviteter (Kan ikke søges mere)

Oplysninger

Visens Venner i Køge
Ellen Lykke
Tlf. 56 26 74 20
visefan@gmail.com
www.visensvennerkoege.dk

FOTO: BENTE SCHINDEL

Musik på tværs

- tværfagligt samarbejde mellem nydanskere og gammeldanskere

For at forsøge at bryde "den onde cirkel" hvad angår indvandreres manglende deltagelse i foreningslivet, tog Visens Venner og Kulturelt Samråd initiativ til et pilotprojekt, der skulle skabe den første spæde kontakt mellem en dansk foreningstradition inden for musikområdet og nydanske musikere. Projektet blev gennemført med støtte fra Kulturministeriets pulje til amatørkultur og folkelige kulturaktiviteter og fandt sted i Køge, hvor den lokale Køge-afdeling af Visens Venner havde arrangeret et "spil-sammen"forløb. Musikgrupperne kom - ud over fra Visens Venner i Køge - fra Indien, Rusland, Mexico, Tyrkiet og Sverige. Forløbet afsluttedes med en koncert i Teaterbygningen i Køge. Koncerten var annonceret i lokalpressen og den blev overværet af ca. 100 tilhørere.

Visens Venner og Kulturelt Samråd havde ikke i forvejen nogen erfaring med at arbejde med indvandrergrupper, men samarbejdet forløb fint, og deltagere og publikum fik en god fornemmelse for forskelligheden i de musikeksempler, man præsenteredes for. Desværre var der ikke mulighed for, at musikerne spillede sammen på tværs af herkomst, idet det - pga. musikkens forskellighed - ville have krævet flere foranstaltninger og meget mere tid. Men det kunne have været et interessant eksperiment.

© ROUTEless

ROUTEless?

Der kommer i øjeblikket et stigende antal uledsagede børn og unge til Danmark som flygtninge. Unge mennesker, som af forskellige årsager er havnet i en situation, hvor de på egen hånd, uden forældre eller slægtninge, har måttet forlade deres hjemland og søge asyl i Danmark. Ofte har de unge asylansøgere inden deres ankomst til Danmark været på en lang og hård rejse. Desuden har de gennem længere tid befundet sig uden for det formelle uddannelsessystem.

Dansk Flygtningehjælps Ungenetværk, DFUNK, arbejder som frivillige for gruppen af de unge uledsagede flygtninge, som er en speciel sårbar gruppe. De unge opholder sig ved ankomsten på modtagecentret Sjælsmark i Nordsjælland.

Fortæller egen historie

I september 2010 tog en gruppe fra DFUNK initiativet til fotoprojektet "ROUTEless?" på Asylcenter Sjælsmark. Med udgangspunkt i deres egne interesser for fotografi, kulturel formidling og humanitært arbejde har de frivillige arbejdet siden 2009 på at realisere "ROUTEless?".

"ROUTEless?" går ud på at give unge uledsagede flygtninge fotokompetencer og en mulighed for at fortælle deres egne historier. Takket være frivillige donationer af gamle kameraer bliver de unge udstyret med (brugte) kameraer og kan derfor med egne fotos give et mere nuanceret billede af livet som ung uledsaget flygtning i Danmark. Det har givet dem muligheden for at formidle deres tanker og drømme – også om fremtiden.

De mange fotografier fortæller om livet og hverdagen som ung asylansøger på Sjælsmark, men vidner også om individer, der er fulde af visioner, idéer og håb. Udover beretningen om fællesskabet ved måltiderne, fodboldkampe og drageflyvning afspejler billederne også dybe tanker og følelser som sorg, glæde og frustrationer. Flere af fotografierne akkompagneres af tekst i form af digte og historier fra de unge fotografers egne liv.

ROUTEless?

Formål

Formålet med projektet er at give de unge kompetencer i fotografi og formidling som et supplement til den øvrige undervisning på asylcentret samt at give dem mulighed for at udtrykke sig om både fortid og fremtid.

Metode

En gruppe på 30 unge har deltaget i en 3-ugers fotoworkshop, hvor de er blevet undervist af professionelle fotografer og filminstruktører og har fået inspiration fra oplæg fra kendte fotografer og filmfolk. I løbet af workshoppen tog de unge billeder og spærrede med både undervisere og frivillige. Workshoppen sluttede med en intern fernisering, hvor de unge fremviste deres billeder til resten af beboerne på Sjælsmark og fik overrakt kursusbeviser. Fotografierne har derefter været på turné rundt i Danmark - i København, Aarhus, Aalborg og Odense.

Rammer

Workshoplokalitet og flere udstillingssteder rundt om i landet.

Målgruppe

Unge uledsagede flygtninge i alderen 14 til 17 år.

De særligt gode resultater

At gruppen af frivillige fra DFUNK har været med til at give de unge asylansøgere en stemme i den aktuelle asyl- og flygtningedebat ved at forsyne dem med kameraer.

Hvad fremmer

Kombinationen af unge danske frivillige og unge asylansøgere.

Deltagere

- Unge uledsagede asylansøgere fra 14 – 17 år
- Frivillige unge fra Dansk Flygtningehjælp

Finansiering

- EU-programmet "Aktive Unge"
- Dansk Flygtningehjælps Mangfoldighedsprojekt
- Gratis donation af brugte kameraer fra borgere

Oplysninger

Projektleder Marie Kock Nielsen
Tlf. 30 82 77 30
mariekocknielsen@gmail.com
www.routeless.org

PROGRAM 2009

Kl.	Scene	Arrangement
14.00	1	VELKOMMEN VED KULTURELT SAMRÅD I FREDENSBORG KOMMUNE
14.15	1	ÅBNING VED FORMAND FOR KULTUR-/IDRÆTSUDVALGET
14.30	2	DANSKE SLAGERE OG VISER, MADAM MANGOR
15.00	2	DIGTE OG BILLEDER, SAMMENVÆVET. POETERNE, KARLEBO KUNSTNERFORENING
15.00	1	BAUNEBJERGBØRN I BEVÆGELSE
15.20	1	MUSIK, SANG OG DANS FRA ASERBAJDSJAN OG RUSLAND
17.00	1	STIG BLUES BAND, NIVÅ MUSIKLAUG
17.30	1	MODERNE DANS VED DE LUXE DANS
18.00	1	DANSK/ARABISK PIGEKOR, FORENINGEN FOR KULTURELLE PROJEKTER
18.30	1	DRAMATIK, DRAMASKOLEN OG RAGNAROCK
19.30	1	KORSANG. KORSANGERE FRA KOMMUNENS 4 SANGKOR
Andre arrangementer		
14.00 - 20.00	S2	LEG OG BOLDSPIL MED "KOKKEDAL PÅ VEJ"
14.00 - 20.00	H2	VÆVEPIGERNE Udstiller og underviser
14.00 - 20.00	H2	FORENINGEN FOR KULTURELLE PROJEKTER Udstiller og fortæller
14.00 - 18.00	S1	"DE LUXE DANS" underviser i RAGGAE, HIPHOP OG HOUSE
14.00 - 20.00	H2	MØD MINOGDAN FRA NIVÅ
14.00 - 20.00	H2	KARLEBO KUNSTNERFORENING Udstiller og fortæller
14.00 - 20.00	H2	DANSK NATURFREDNINGSFORENING Udstiller og fortæller
Smag på mad og drikke fra		
TYRKIET - ARABISKE LANDE - RUSLAND, ASERBAJDSJAN OG UKRAINE		

FOTO: NIELS ERIK BØLLING

FREDENSBORG

Sammen og forskellig

- interkulturel dialog dag

EU udnævnte 2008 til "European Year of Intercultural Dialogue". Det besluttede Kulturelt Samråd i Fredensborg Kommune og et byrådsmedlem at følge op på lokalt i Fredensborg Kommune, idet samrådet altid har haft et ønske om, at alle borgere i kommunen - på tværs af nationalitet og kultur - skal lære hinanden bedre at kende. Kulturelt Samråd udarbejdede en projektbeskrivelse og et budget, og byrådspolitikere fra de relevante udvalg bevilgede de nødvendige økonomiske midler. En styregruppe planlagde arrangementet og kontaktede en lang række foreninger. Styregruppen stod også for udarbejdelse af PR-materiale, ligesom den aftalte betingelser for lån af lokaler og udstyr med Ungecenter i Nivå.

Initiativet udmøntedes i 2009 som en "Dialog dag", hvor borgerne kunne vise hinanden, hvad man hver især står for inden for teater, musik, og dans. Desuden var der mulighed for at nyde kulinariske produkter fra mange forskellige lande. Arrangementet var både for voksne, unge og børn.

Gerne årlig begivenhed

Dagen blev kaldt "Sammen og forskellig" med undertitlen "Interkulturel Dialog Dag", og den blev gennemført i Ungecentrets lokaler i Fredensborg.

Der deltog i alt 14 foreninger og grupper nogenlunde ligeligt fordelt mellem gammeldanske og nydanske foreninger.

Der var faste informations- og demonstrationsstande, og dagen igennem var der underholdning fra husets to scener. Desuden serveredes mad fra andre dele af verden, og forskellige grupper bød på optræden, dans og sportslege. Det skønnes, at der var mellem 300 og 400 besøgende i løbet af dagen, med størst koncentration mellem kl. 13 og 17.

Der blev efterfølgende holdt et evalueringsmøde, hvor der blev udtrykt stor tilfredshed med forløbet, og der blev givet kritik og forslag til forbedringer. Der var enighed om, at arrangementet burde gentages og eventuelt blive en årlig begivenhed, såfremt der kunne skaffes politisk og økonomisk støtte dertil.

Projektet er efterfølgende blevet gennemført i 2010 og 2011.

Sammen og forskellig

Formål

Formålet med projektet er, at de mange nationaliteter og kulturer, der er bosiddende i Fredensborg Kommune, skal lære hinanden bedre at kende.

Indhold

Danske og nydanske foreninger inviteres til en dialogdag, hvor de forskellige kulturer viser hinanden, hvad man hver især kan inden for teater, musik, dansk og madlavning.

Metode

En styregruppe, bestående af bl.a. personer fra Kulturelt Samråd i Fredensborg, planlægger arrangementet, kontakter en lang række foreninger, udarbejder PR-materiale, aftaler betingelser for lån af lokaler og udstyr og søger midler i kommunen.

Rammer

Arrangementet foregår på et ungdomscenter i Fredensborg Kommune. Der er opbygget faste informations- og demonstrationsstande, og dagen igennem er der optræden på husets to scener.

Målgruppe

Børn, unge og voksne i Fredensborg Kommune.

De særligt gode resultater

Samarbejdet har fungeret godt, og der er skabt nye samarbejder på tværs af foreningerne.

At der er enighed om at gentage projektet årligt og evt. gøre det til en årlig begivenhed.

Hvad fremmer

At alle deltager på lige fod, og at der er en nogenlunde ligelig fordeling mellem gammeldanske og nydanske foreninger.

Deltagere:

Danmark - Azerbajdsjans venskabsforening
Stigs Blues Band fra Nivå Musiklaug
Arabisk – dansk korsang
Dansk tekstilkunst fra Vævepigerne
Dans fra Russisk Kulturcentrum
Dramatik og sang fra Dramaskolen og Ragnarock
Arabiske delikatesser i salater, falafel, kebab mm.
Kommunens sangkor med tre danske korarrangementer.

Finansiering:

§18-midler til frivilligt arbejde i Fredensborg Kommune
Kultur- og Idrætsudvalget i Fredensborg Kommune

Oplysninger:

Kulturelt Samråd Fredensborg
Formand John Sylvester
tlf. 49 19 190
sylvester@49191990.dk
www.kultureltsamraad.dk

Virkelighedens romaer

– en rejse gennem historien

Romaer er den mest udbredte betegnelse for, hvad der almindeligvis kendes som sigøjnere. Romaer er etniske grupper med en vis grad af fælles sprog og kultur. De lever fortrinsvis i Europa og hovedsageligt i Østeuropa.

Romaernes nationale dag er den 8. april, og i 2012 er det 500 året for romaernes ankomst til Norden. I den anledning har Verdenskulturcentret på Nørrebro i København arrangeret en Roma Kulturuge, hvor man bl.a. kan opleve en traditionel romahusvogn, et foredrag om romaerne samt film, dans, musik og servering af romamad.

Oplysninger om romaerne

Omdrejningspunktet for Kulturugen er en traditionel romahusvogn, hvor Roma Foreningen i Danmark, RKC, har skabt en udstilling og et formidlingsprogram for skoleklasser. RKC og andre danske romaforeninger samarbejder om forskellige kulturelle og kreative oplysningsaktiviteter for skoleklasser i dagtimerne såsom omvisning i beboelsesvogn, udklædning i romaernes traditionelle tøj, deltagelse i dans, musik, håndværk, tegning og sprog.

Om aftenen vises et kulturprogram med foredrag, debat, musik, film, dans og teater, som vil sætte fokus på romaerne historie, deres nuværende situation og kultur. I forbindelse med aften- og lørdagsaktiviteterne sælges desuden særlig romamad.

FOTO: AMALIE SAMSING

DAGSPROGRAM

Tirsdag d. 10. april, kl. 19-22

VIRKELIGHEDENS ROMAER - EN REJSE Gennem HISTORIEN / Foredrag og paneldebat
Malene Fenger-Grøndahl vil i et spændende foredrag suppleret med fotos fortælle om romaernes historie og kultur og om de vilkår, de lever under i dag i forskellige dele af Europa. Malenes nye bog "Romaer – Europas største etniske mindretal" udgives netop d. 10. april og vil blive solgt til særlig pris under Roma Kulturugen. Efter foredraget kan du deltage i en debat, hvor et inspirerende panel vil fortælle om den politiske, sociale og kulturelle situation for romaer i Danmark og Sverige, og hvor du bl.a. kan høre romaer selv fortælle om deres liv, og om hvad det betyder for dem at være romaer. Der er mulighed for at købe skøn roma mad i cafe Baggården fra kl. 19.

Onsdag d. 11. april, kl. 19-22

VIRKELIGHEDENS ROMAER - EN REJSE Gennem HISTORIEN / Romaernes historie fortalt gennem dans og musik – Kom og dans med!
Roma Foreningen i Danmark præsenterer et fejende flot musikalsk og dansende forestilling, der viser romaernes historie. Det er festlig folkedans og musik fyldt med rytmer og bevægelse. Kom og vær med i en kædedans og lyt til de dejlige rytmer i musikken.

Torsdag d. 12. april, kl. 19-22

VIRKELIGHEDENS ROMAER - EN REJSE Gennem HISTORIEN / Musikdokumentar "Kald mig sigøjner" og debat med unge romaer
"Kald mig bare sigøjner" er en kort dokumentarfilm om 3 unge romaer fra en boligblok i Frederiksværk. Filmen giver et indblik i de unge romaers hverdag, deres forhold til deres kultur og deres håb og drømme for fremtiden. Én af de unge medvirkende romaer, Nandor, vil introducere filmen med et par af sine musiknumre (www.myspace.com/nandor3300). Instruktør Maria Smidt og projektleder og medvirkende filmen Alex Opazo vil desuden fortælle om historien bag filmen, samt svare på spørgsmål fra publikum. Maria Smidt er uddannet Cand. Mag. i medievidenskab ved Københavnsuniversitet. Kald mig bare sigøjner/ dokumentar/15 min./ 2008/ af: Maria Smidt, Trine Andersen og Veronica Riget.

Fredag d. 13. april, kl. 19-22

VIRKELIGHEDENS ROMAER - EN REJSE Gennem HISTORIEN / Tromme- og rytme workshop & fejende flot danseshow
Deltag i en sjov og festlig tromme- og rytme workshop for børn og voksne med rytmer fra Balkan, Tyrkiet og de arabiske lande og prøv selv at danse sigøjnerdans fra forskellige lande, bl.a. fra Indien, hvor sigøjnere oprindeligt er fra, eller akkompagner danserne på tromme. Og lad dig til sidst betage af et fejende flot og farvestrålende danseshow med Dud Muurmand & Tribe of Gaia og Marianne Mogensen.

Lørdag d. 14. april, kl. 15-17

VIRKELIGHEDENS ROMAER - EN REJSE Gennem HISTORIEN / Koncert med Gipsy Brothers
Gipsy Brothers er en af Sveriges mest kendte musikgrupper. Deres musik er inspireret af såvel de traditionelle roma rytmer som flamenco og rytmer, der får kroppen til at ville danse. Gipsy Brothers har spillet med de fleste kendte musikere i Sverige og også på de fleste scener i Sverige. Kom og dans med eller bare lyt med til et stykke romakultur.

FOTOS: AMALIE SAMSING

Virkelighedens romaer

Formål

Roma Kulturugen sætter fokus på en positiv formidling af romaernes kultur og historie og har til formål at synliggøre og inkludere danske romaer og romaforeninger, der gennem kulturelle og sociale aktiviteter forsøger at bekæmpe diskrimination og fordomme.

Indhold

Romaernes historie og kultur præsenteres dels for skoleklasser, dels for øvrige besøgende.

Metode

5 forskellige organisationer og institutioner er gået sammen om at skabe arrangementet. Skoleklasser inviteres separat for at forebygge fordomme hos børnene.

Rammer

Kulturhuset VerdensKulturCentret på Nørrebro i København.

Målgruppe

Alle interesserede. Om dagen arrangeres besøg for skoleklasser.

De særligt gode resultater

At der sættes fokus på romaer, som er et diskrimineret folkefærd mange steder i Europa.

Hvad fremmer

At 5 organisationer og institutioner står bag arrangementet.

Deltagere

VerdensKulturCentret på Nørrebro
Roma Foreningen i Danmark
Romska Kulturcentret i Malmö
Dokumentations og rådgivningscenteret om racediskrimination
Guldbergskolen på Nørrebro

Finansiering

Bland dig i byen
Nørrebro Lokaludvalg
Romska Kulturcenter Malmö
Nordisk Kulturfond

Oplysninger

VerdensKulturCentret
Nørre Allé 7
Tlf. 82 20 51 40
info@verdenskulturcentret.dk

FOTO: CHRISTINE HYBSCHMANN

Alaa Abdol-Hamid:
"Når tørklædet i ringen erstattes med dialog"

(07:43 min.)
Hverdagen er ikke altid nem, når man kommer fra et andet sted, ser anderledes ud eller taler et andet sprog. Man bliver hele tiden konfronteret med, hvem man kunne være frem for, hvem man reelt er. Enten kan man vælge at isolere sig og sige: "det er det", eller hoppe ind i ringen og tage kampen op. Alaa Abdol-Hamid har valgt at hoppe i ringen, men har erstattet boksehandskerne med humor – et sprog vi alle forstår.

Sally Issaoui:
"Leaving for a little while" (10:53 min)
"Leaving for a little while" er en dannelsehistorie, der skildrer den 18-årige gymnasieelev Sally Issaouis personlige rejse til Palæstina. Filmen er optaget og fortalt af Sally selv, og titlen peger på det paradoksale i, at en tidsmæssigt relativt kort rejse kan blive retningsgivende for resten af ens liv. Dét sker for Sally i hendes rørende og dramatiske møde med Palæstina - et land fyldt med kontraster, som legemliggør den splittelse, Sally føler indeni.

Fateh Warraic "Ugler i mosen" (10:50 min)
"Ugler i mosen" er en film om vennerne, Fætter og Virus, som bor i Vollsmose. De keder sig og drømmer om at blive rige og berømte, hvem gør ikke det? Men hvordan bliver man hurtig og let berømt, når ingen – ikke engang den lokale kebabwallah eller ghettoens små drenge - har respekt for én?

Ayat Al-Badri:
"Danskhed på prøve" (13:57 min)
I sin film "Danskhed på prøve" sætter 19-årige Ayat spørgsmålstegn ved begrebet "danskhed". Hvad vil det egentlig sige at være dansk? Er det, når man har dansk statsborgerskab, eller når man føler sig som dansker? Ayat tester sin HTX-klasse i indfødsretstesten, som kun tre ud af tyve består. Sideløbende følger filmen Ayat i hendes lange og seje kamp for at opnå dansk statsborgerskab. Hun har allerede fået to afslag – er tredje gang mon lykkens gang?

We need you!

Filmprojektet "We need you!" er resultatet af otte måneders samarbejde mellem Vollsmose Kulturhus og Odense Filmværksted.

Idéen bag projektet er at give unge fra Vollsmose mulighed for - på baggrund af deres egne personlige historier – at skabe deres egne dokumentarfilm under vejledning fra professionelle filmfolk - bl.a. filminstruktørerne Sami Saif, Martin Strange-Hansen og Christina Rosendahl. Filmene er klippet af de unge i samarbejde med klipperen Lars Bo Kimergaard.

De fire filmmagere fortæller i deres egne film hudløst ærligt om sig selv, deres syn på verden og på livet. Det sker med både en humoristisk og en alvorlig tilgang til tingene. Dermed får de fortalt en anden historie end den, pressen fortæller, både den om integration som lykkes, og den om følelsen af at være splittet mellem to kulturer – både for det gode og for det mindre gode.

"We need you!" består af fire korte dokumentarfilm, som af de unge gøres til en personlig rejse, hvor de fortæller, hvad det vil sige at være ung og nydansker i dagens Danmark og ikke mindst i boligområdet Vollsmose.

ODENSE

We need you!

Formål

At give de unge i Vollsmose en mulighed for at fortælle en historie om integration, som er meget forskellig fra den, man hører i pressen.

Indhold

Fire korte dokumentarfilm om unge nydanskere liv i boligkvarteret Vollsmose i Odense.

Metode

Dokumentarfilm skabt i et samarbejde mellem nydanske unge fra Vollsmose og mentorer bestående af professionelle filmfolk.

Rammer

Vollsmose Kulturhus

Målgruppe

Beboerne - især nydanske unge - i Vollsmose samt publikum i øvrigt.

De særligt gode resultater

At der fortælles en anden (positiv) historie om Vollsmose end den (negative), man hører i pressen.

Hvad fremmer:

At det er de unge selv, der fortæller deres egen historie.

Deltagere

Unge nydanskere i Vollsmose.
Professionelle filmfolk

Finansiering

4.2.4. projektet "Ungkultur i Kulturhuset"
Midler fra "Helhedsplanen"
Lån af teknisk udstyr fra Odense Filmværksted.

Oplysninger

Projektkoordinator Christine Hybschmann
Tlf. 61 72 25 71
christinehybschmann@yahoo.com
www.odense.dk/web5/VollsmoseKulturhus/Topmenu/Ungkultur

WI-CaN

WI-CaN (Women, Integration, Crafts and Networking) er et EU-projekt, som - gennem aktiviteter som madlavning, håndarbejde og kulturelle arrangementer - ønsker at fremme integrationen af kvinder uden et socialt netværk i lokalsamfundet. Projektet er et toårigt pilotprojekt.

Kvinder fra Vejle vil på tværs af kultur og alder mødes til en månedlig kulturaften med skiftende temaer. De fælles aktiviteter skal skabe grundlag for et tværkulturelt netværk, hvor kvinder indbyrdes kan lære af hinandens erfaringer og få en bedre forståelse for andre kulturer.

Projektet er ment som en hjælp til kvinder med anden etnisk baggrund end dansk, som står uden et netværk i lokalsamfundet. Dette kan blandt andet skyldes arbejdsløshed og manglende sprogfærdigheder. Til projektet er der derfor knyttet en række frivillige, som har lyst til at dele deres erfaringer med og inspirere andre kvinder.

På de månedlige kulturaftener bliver der fra arrangørernes side planlagt en aktivitet, så man skal bare møde op, hvis man kan lide at lave mad, bruge sine hænder, spille musik, danse eller fortælle historier, og hvis man har lyst til at møde kvinder med en anden kulturel baggrund. Det er gratis at deltage i arrangementerne, og alle er velkomne. Der er ingen andre forventninger til de frivillige, end de har lyst til at mødes med kvinder på tværs af kulturelle baggrunde.

Kulturaftenerne

I forbindelse med de igangværende kulturaftener skal der blandt andet produceres et quiltet tæppe og en kogebog, som præsenterer de forskellige kvinder og kulturer.

WI-CaN

Formål

Formålet med projektet er, at kvinder på tværs af kultur og alder mødes til en månedlig kulturaften med skiftende temaer. De fælles aktiviteter skal skabe grundlag for et tværkulturelt netværk, hvor kvinder indbyrdes kan lære af hinandens erfaringer og få en bedre forståelse for andre kulturer.

Metode

Månedlige uformelle møder (dog med 2 bundne opgaver), hvor man udveksler kulturelle erfaringer – bl.a. ved at samarbejde om frembringelse af et quiltet tæppe og en kogebog.

Rammer

En lokal skole i Vejle.

Målgruppe

Målgruppen for projektet er kvinder med anden etnisk baggrund end dansk, som står uden et netværk i lokalsamfundet. Desuden en række frivillige, som har lyst til at dele deres erfaringer med og inspirere andre kvinder.

De særligt gode resultater

At kvinderne har mulighed for at mødes med andre (gammeldanske) kvinder.

Hvad fremmer

At alle lærer af hinanden - alle kan således byde ind som eksperter.

Deltagere

Indvandrerkvinder i Vejle
Frivillige kvinder fra Vejle

Projektet er støttet af EU-programmet Livslang læring - Grundtvig Læringspartnerskaber, og derfor er der europæiske partnere med i projektet, nemlig
National Association of Municipal Clerks in Bulgaria, Bulgarien
Verein Niedersächsischer Bildungsinitiativen e.V., Tyskland
Asociación D' Alumnes FPA Beniassent , Spanien
Toplumsal Rehabilitasyon Derneği , Tyrkiet
Building Women's Capacity for Well Being, Storbritannien

Finansiering

Projektet er støttet af
Videnscenter for integration i Vejle Kommune
EU-programmet for Livslang Læring

Oplysninger

Karen Margrethe Due
tlf. 75 85 22 90
kamje@vejle.dk
www.vifin.dk

13 PROJEKTER

Kan verden gøre kulturen større?

- En høring om fremme af kulturel og kunstnerisk mangfoldighed i Danmark

Af Karen Lisa Salamon, phd, kulturforsker og etnograf

Det er snart fem år siden, at UNESCOs konvention om beskyttelse og fremme af de kulturelle udtryksformers mangfoldighed trådte i kraft som juridisk bindende, international aftale. Den danske regering var dengang medunderskriver og er nu forpligtet på at afrapportere, hvilken praktisk betydning aftalen har haft for Danmark de første fire år.

For at markere denne kulturpolitiske begivenhed afholdt en række kulturorganisationer den 19. marts en kort og intens eftermiddagshøring. Udgangspunktet var et tilbageblik på konventionens første år i Danmark, men fokus var især på aftalens fremadrettede betydning for kunstens og kulturlivets grundvilkår lokalt og globalt.

Høringens initiativtagere var Dansk Kunstnerråd, Det Danske Kulturinstitut, Center for Kultur og Udvikling, Culture/Futures, Center for Kunst & Interkultur, Freemuse, Kulturhusene i Danmark, Kulturelle Samråd i Danmark og dagbladet Politiken, og organisationerne havde forudgående haft mulighed for at indgive høringssvar til Kulturministeriet.

Kanon og konvention

Aftalen har siden vedtagelsen levet et lidt stille liv i offentligheden. Det har været svært at få øje på egentlige tiltag og initiativer fra dansk side for at leve op til konventionens forpligtelser over for os selv og internationalt. Det kan skyldes dens FN-juridiske flertydighed. Det kan også være, at der bare ikke er danske overskrifter i en international 'grundlov' for kulturen.

Eller måske skyldes det, at indflydelsesrige danske politikere og beslutningstagere hidtil ikke har betragtet det som et akut anliggende, at sikre kunstneres, kulturarbejderes og borgernes globale ret til at skabe, producere, formidle og nyde kulturelle varer, tjenesteydelser og aktiviteter?

Aftalens tydeligste fingeraftryk i dansk offentlig debat var måske, da tidligere kulturminister Brian Mikkelsen igangsatte en kanonisering af udvalgt dansk kulturarv og erklærede, at Danmark allerede i udgangspunktet opfyldte UNESCOs kulturkonvention, og derfor ikke behøvede at tage nogle ekstra lovgivningsmæssige initiativer.

Mikkelsen mente, at konventionen primært handlede om internationalt kultursamarbejde, og derfor havde mindre indenrigskulturpolitisk betydning.

Af nyere dato var den ligeledes tidligere kulturminister Per Stig Møllers opmærksomhed på ”den udbredte forfølgelse og censur af kunstnere, der foregår i mange lande”, som han formulerede det sidste år.

En række offentlige debattører og kulturinteressenter ser i dag endnu bredere på konventionens betydning, hvilket også fremgik af høringsmødet. Kulturel mangfoldighed handler for dem ikke kun om at føre det danske ud i verden, men blandt andet også om at føre verdens kulturudtryk til Danmark, og om at fremme allehånde former for kulturel og kunstnerisk mangfoldigheden indenfor rigets egne grænser.

Høringen drejede sig derfor blandt andet om beskyttelsen af kunstnerisk ytringsfrihed, mulighederne for kulturel udveksling, folkelige kulturaktiviteter og rammer for handelen med kulturprodukter. Høringen bekræftede, at kulturpolitik ikke bare handler om nationalstatslig arv, men også om rammerne for udfoldelsen af kulturelle samfundsaktiviteter og i tiltagende grad også om reguleringen af et marked, hvilket de seneste tumulter omkring ACTA har tydeliggjort.

Baggrund og drivkraft

Fra slutningen af 1980'erne opstod der i flere af FN's medlemslande bekymring for, at tiltagende handelsliberalisering og kultureksport fra nogle få store og toneangivende kulturproducenter ville kunne undergrave lokale kulturudtryk og kulturindustrier. Dette affødte en række initiativer, der skulle sikre de enkelte landes ret til selv at håndhæve og fremme deres egne kulturpolitikker. Samtidig var der opmærksomhed på visse regimers kulturundertrykkelse, og at også forskellige nationale minoritetsgrupper havde behov for særlig kulturel beskyttelse. I de følgende år blev der i FN-regi arbejdet for skabelsen af internationalt gældende rammer, som skulle sikre større kulturel mangfoldighed i verden.

I efteråret 2001 havde FN's organisation for uddannelse, videnskab, kultur og kommunikation, UNESCO, sit første møde på ministerniveau efter 11. september-terrorangrebet, og her blev den første erklæring om den kulturelle mangfoldighed vedtaget. Det blev blandt andet fastslået, at kulturel mangfoldighed er en del af menneskehedens fælles arv, ”og lige så vigtig for menneskeheden, som biodiversitet er for naturen.”

Herefter gik der fire år med møder, konferencer og flere erklæringer, indtil formuleringen af den færdige konvention blev forhandlet på plads

i efteråret 2005. Efter de første 30 landes ratificeringer,, kunne den træde i kraft i 2007.

Danmark var med fra starten, og til dags dato har efterhånden 121 stater på forskellig vis tilsluttet sig konventionen, og dermed skrevet under på, at de vil yde kulturlivet beskyttelse og betragte kulturel mangfoldighed og kulturarv som gavnlige ”for nuværende og kommende generationer.” EU har været en stærk drivkraft i processen, og har som helhed formelt tilsluttet sig konventionen. Konventionen, er den FN-aftale, der hurtigst af alle er blevet ratificeret af flest lande. Den skal ideelt set fungere som verdenssamfundets fællesjuridiske ramme for håndtering af globaliseringens kulturelle udfordringer – og som rettesnor for mellemmenneskelig kulturel omgangstone.

I den aktuelt varme debat om ophavsrettigheder og handel med kulturelle ydelser kan konventionen også spille ind med påtegningen om, at kulturelle varer og aktiviteter ganske vist ”har væsentlig økonomisk værdi”, men dermed ikke bare kan reduceres til ydelser eller forbrugsgoder, der alene kan ”betragtes som handelsobjekter.”

Kunstnerisk ytringsfrihed, levevilkår og interkulturalitet

Dagbladet Politikens kulturredaktør, **Anita Bay Bundegaard**, var vært og tovholder på debatten. Hun indledte med at trække en parallel mellem dagens høring og selve konventionens eksistensvilkår, hvor der for begges vedkommende er mange initiativtagere og mindst lige så mange særinteresser, som skal plejes.

En af de mange initiativtagere til høringen var **Ole Reitov** fra organisationen Freemuse, der dokumenterer overgreb mod musikeres og komponisters ytringsfrihed.

”Det er konventionens grundlag, at der skal være respekt for denne ytringsfrihed, men hvordan er det så gået siden konventionens ikrafttræden?” spurgte Reitov og svarede hertil, at der globalt set stadig er langt større opmærksomhed og fungerende observationssystemer angående ytringsfrihed i medierne, end når det gælder kunstnerisk ytringsfrihed.

Han appellerede til, at vi fra dansk side går ind og aktivt spørger til andre landes kunstneriske ytringsfrihed. Også efter konventionens ratifikation er tusindvis af kunstnere rundt om i verden blevet kidnappet, dræbt eller hindret i at udtrykke sig. Eksempelvis har også Kina har skrevet under på konventionen, og påstår at ville arbejde for kunstnerisk mangfoldighed i

samarbejde med civilsamfundet, men dette indbefatter tilsyneladende ikke Ai WeiWei, som Ole Reitov tørt bemærkede.

Så her har konventionen ikke gjort nogen forskel, mente han.

Henrik Petersen fra Dansk Kunstnerråd overtog mikrofonen og var enig i, at konventionen i de forgangne år ikke har haft nogen stor offentlig rolle at spille i Danmark, hvor vi ofte tænker at ”vi er nået langt, og har grund til at være tilfredse, og så har det med at læne os tilbage..”

Fremadrettet var der for Henrik Petersen grund til at tænke over, hvordan vi fra dansk side fremmer nationalkulturen, så vi også har noget at udveksle og bidrage med internationalt. Med særligt fokus på kunstnerens rolle og den kunstneriske aktivitet i forhold til kulturen, mente Petersen at det er værd at hæfte sig ved konventionens pointering af kulturens og kunstens egen værdi i samfundet – uafhængigt af den kommercielle værdi de måtte have.

I de forgangne år har der været stort fokus på den kommercielle værdi og side af kulturen og kunsten i Danmark, hvilket Henrik Petersen synes er udmærket, da det er med til at styrke kulturen. Men samtidig ville han gerne holde fast i, at kulturen og kunsten skal udvikles for sin egen skyld og ikke kun for den kommercielle værdi de måtte have. Fra Dansk Kunstnerråds side var ønsket fremadrettet, at kunstpolitikken udvikles yderligere – også udover det kommercielle.

Konventionen taler om at ville skabe støtte til alle, der skaber kultur og kunst, men kunstorganisationerne oplever i dagens Danmark, at kunstnere arbejder under vanskeligere vilkår end andre bidragsydere til samfundet. Henrik Petersen fandt det problematisk, at politikerne typisk reagerer på dette forhold ved at henviser til de sociale myndigheder, så der reelt her ikke kan skelnes mellem kulturarbejdet og de vanskelige sociale betingelser, som kunstnerne eksisterer med. Det var Petersens appel, at der fremadrettet skal arbejdes videre med den sociale beskyttelse og de sociale rettigheder hos kunstnerne, så de kan eksistere på lige vilkår med andre i samfundet.

Mik Aidt repræsenterede arbejdet med konventionen i Center for Kunst & Interkultur (CKI). Siden 2009 har CKI søgt at implementere det interkulturelle – et i øvrigt ret nyt begreb, der ikke er noget egentligt dansk ord. Konventionen introducerede begrebet i betydning af ”sammensmeltningen” af kultur. Man har tidligere talt om multikultur, hvor befolkningsgrupper udtrykker sig kulturelt ganske afsondret fra hinanden. Det interkulturelle handler derimod om at de forskellige kulturudtryk også

smelter sammen. Omkring 10 procent af den danske befolkning har en interkulturel (indvandrer) baggrund, og lidt over en procent af den danske befolkning har faktisk tyrkisk baggrund. Mik Aidt spurgte, om man så kan konkludere, at disse folk er kulturelt repræsenterede i samfundet i dag? ”For hvis vi går ud fra, at de alle sammen betaler skat, så burde de vel også få 10 procent tilbage i det offentligt finansierede kulturliv? Deraf skulle vel gerne følge, at de kommer til orde med de kulturelle ideer de måtte have?”

Aidt præciserede, at det ikke så meget handler om at udtrykke eksempelvis det tyrkiske som sådan, men snarere om det interkulturelle som et felt i sig selv. Med dette udgangspunkt undrede Aidt sig over, at CKI og en række andre organisationer, der arbejder for det interkulturelle, er blevet frataget støtte og er lige ved at måtte lukke.

”Det er mærkeligt, når vi endelig har en regering, der vil gøre op med de sidste 10 års administration af kulturlivets penge.”

Fremadrettet ønskede Aidt, at der politisk satses på at skabe ”en stemning – et klima – i denne nation, at vi kan noget særligt ud af denne kulturelle mangfoldighed. Jeg mener ikke nødvendigvis et fokus på hver af de enkelte kulturer, men et fokus på selve det interkulturelle.”

Med henvisning til gode resultater i blandt andet Tyskland og opfordrede han endelig til, at konventionens budskaber fremover indtænkes i resultatkontrakter og public serviceaftaler mellem Kulturministeriet og kulturinstitutionerne.

”Vi behøver ikke at genopfinde den dybe tallerken, når nu vi har denne konvention, som kan bruges når vi laver aftaler med hinanden.”

Bæredygtighed, handel og udvikling

Olaf Gerlach Hansen fra Culture/Futures adresserede at konventionen tidligt havde rettet opmærksomhed mod bæredygtighedsaspektet, og understregede vigtigheden af netop at koble kulturel mangfoldighed med bæredygtighed. Hvor interessen for bæredygtig udvikling tidligere blev set som ”træsko-kultur”, er emnet efterhånden blevet vedkommende både ”til højre og venstre; for mænd og for kvinder – og i alle mulige kulturudtryk.” For Gerlach Hansen er det centralt, at bæredygtighed gøres mangfoldig, hvilket i høj grad sker netop gennem varierede kulturelle udtryk. Som eksempel nævnte han succesfilmen Avatar, der tog emnet op i en bredt appellerende form. Derimod havde han svært ved at finde danske film, der på tilsvarende vis giver bæredygtighedsproblematikken et kulturelt vedkommende udtryk: ”Jeg har kun fundet Far til Fire tilbage til Naturen, som er den eneste danske film, der tematiserer noget lignende. Hvorfor er

der ikke flere?”, spurgte han.

Inden for designområdet mente Gerlach Hansen til gengæld, at vi i Danmark står os bedre med bæredygtigheden. Men også her er der rum for forbedring, blandt andet i udviklingen af bæredygtigt byggeri. Kulturarvsmæssigt mente han, at vi generelt har glemt hvordan bæredygtighed historisk hænger sammen med vores historie, og hvad vi kan uddrage heraf. I samme forbindelse rettede han en kritik mod de medier, der blandt andet i forbindelse med COP15 klimakonferencen, omtalte bæredygtigt bevidst kunst som ”klimakunst” med en antydning om, at kunstnerne blot ville gøre noget ved bæredygtigheden for at skaffe sig penge op til den internationale begivenhed. I stedet mener Gerlach Hansen at kunsten og kulturen skal tages alvorligt som felter, der kan skabe fremtidige visioner for bæredygtighed og være debatskabende på dette felt. Fremadrettet ønsker han, at der gøres noget mere praktisk ved hjælp af kulturpolitiske instrumenter, både her i landet, men også i vort samarbejde med andre lande på kulturområdet.

Jens Kåre Rasmussen fra Center for Kultur og Udvikling (CKU) der blandt andet har som målsætning at styrke udviklingslandenes kunst og kultur og præsentere danskere for nutidig kunst og kultur fra udviklingslandene for derigennem at bidrage til afviklingen af stereotype forestillinger om udviklingslande, lagde i sit indlæg vægt på, at kulturfremme bør være en vigtig del af det danske udviklingsarbejde. Han mente, at der forestår en opgave i at vise, at kunst og kultur ikke er en overflødighed og luksus, men et vigtigt felt, som er nødvendigt for at bearbejde tilværelsen og stille spørgsmål i samfund under hastig forandring. Derfor kan kunst være vigtig – og blive anset for politisk farlig. Kunst kan også fremme vækst. Der kan være ”penge i lortet”, som han forklarede, og ”der er mange penge i afrikansk musik, men de fleste af pengene ender andre steder end i Afrika og andre steder end hos musikerne.”

Jens Kåre Rasmussen forklarede, at det er de konkrete samarbejder landene imellem, der skaber forandring:

”Den ene ambassadørs ord til den anden virker mere overbevisende”. Der er aktuelt kultur og udviklingsarbejder i 12 danske samarbejdslande, og mange danske kulturinstitutioner arbejder med lokale organisationer og kunstnere. Disse samarbejder betragtes også internationalt som en succeshistorie, og kaldes en særlig ”dansk model” for kultursamarbejde, men denne positive fortælling skyldes ikke umiddelbart Danmarks tiltrædelse af kulturkonventionen.

Det vigtige er, at de vellykkede samarbejdsrelationer alle er eksempler på hvad kultur kan, og denne viden breder sig til enkeltpersoner i Danida og på ambassader og i udenrigsministeriet. Men fremadrettet var det Rasmussens ønske, at denne spredte forståelse skal brede sig til en egentlig anerkendelse af kulturens rolle i Danmarks udviklingsamarbejde, som udviklingsministeren har igangsat en revision af.

Morten Madsen fra Dansk Musiker Forbund tog udgangspunkt i konventionens artikel 20, som direkte fastslår, at staterne ikke må ”underordne denne konvention under nogen andet traktat” – en artikel, der opfattes som hovedårsag til, at USA ikke ville tiltræde konventionen. ”Der har nok været en opfattelse af, at særlig aftalerne indenfor WTO har været de særligt vigtige, fordi der var særlige evaluering- og sanktionsystemer og fordi netop de aftaler flytter milliarder af dollars og yen rundt på verdensplan.

Det handelspolitiske område er også det område, hvor kunstnere er nervøse, fordi kunsten gøres til varer på lige linje med landbrugsprodukter. Men konventionen understreger, at kunst ikke bare kan behandles som handelsydelser”, forklarede Madsen, der også henviste til blandt andet TRIPS-aftalen, der fokuserede på ophavsrettens økonomiske aspekter men negligerede dens ideelle del samt ”skrækhistorier fra for eksempel New Zealand, hvor handelsaftaler forhindrede lokal støtte til nær lokal kulturproduktion.”

Morten Madsens anliggende var altså den vanskelige balancegang mellem markedsregulering og kulturpolitik, som vi også har set omkring den danske biblioteksafgift, som EU-kommisionen har anset for traktatstridig. Dansk Biblioteksafgift støtter jo netop det lille sprogområdes særlige behov. Ifølge Madsen tydeliggør artikel 20 netop, at der skal være balance i tingene, blandt andet mellem kultur- og handelspolitikken.

”I Dansk Musiker Forbund siger vi, at hvad nytter det at have noget at leve af, hvis vi ikke har noget at leve for?”

Myndighederne og de 10 procent

Efter organisationernes indlæg fik myndighedsrepræsentanten ordet. **Karin Marcussen**, der er kontorchef i Kulturministeriet, fremlagde ministeriets perspektiv på konventionen, som man betragter som en samlet helhed og en form for ”global grundlov for kulturen”, der sikrer de enkelte landes ret til at have en kulturpolitik og til at støtte kunst og kultur økonomisk. Marcussen henviste til Morten Madsens forudgående

indlæg, og fastslog at konventionen ”støtter kulturen som en af de vigtigste kilder til udvikling og ligeværdighed mellem kunstneriske aspekter og handelsaspekter. Kunstneres rettigheder sikres, mangfoldighed af kulturelle udtryk sikres – herunder også etniske mindretal, kvinder nævnes – og oprindelige folk, og kulturens rolle i udviklingslandene fremhæves.”

Marcussen gentog på flere måder, at konventionen er ”en reminder om de grundlæggende principper når vi udvikler nye politikker nationalt og i samarbejde med andre lande. Vi ser den som noget der skal indgå i alle kulturpolitiske handlinger.”

Hun mente desuden, at Danmark ”har en ganske generøs kulturpolitik, med sikring af kulturen for alle” og fremhævede Kulturministeriets historiske rolle:

”Vi har en kunststøtte politik, der tager udgangspunkt i kompetencer, vi har kulturinstitutioner spredt rundt om i landet og sikrer en lige adgang til kulturen, og vi har en ophavsretslov og en mediepolitik med fokus på public service frem for kommercielle hensyn der styrer indhold i radio og tv.”

Med hensyn til mangfoldighedsområdet mente Marcussen, at interkulturelle møder allerede sikres, og at Kunstrådet allerede har påtaget sig at sigte mod indvandrerområdet, ligesom også internationalt kulturarbejde ”har været et vigtigt strategisk fokusområde både for den tidligere og denne regering, og der arbejdes fokuseret på samarbejdet mellem kultur og udvikling.”

Karin Marcussens redegørelse gav indtryk af, at man i Kulturministeriet allerede mener at implementere konventionen:

”Vi gør hele tiden noget ved det i Ministeriet, også selvom vi ikke siger at nu gør vi noget ved konventionen. Sådan er det med Danmarks riges grundlov, der også konstituerer vores grundopfattelse af hvordan samfundet fungerer, og sådan er det også med konventionen. Og gudskelov er det ikke sådan, at vi først begyndte at tænke på disse emner for fire år siden, da vi ratificerede konventionen.”

Fremadrettet mente kontorchefen dog, at ”der kan gøres mere for at få flere folk med, og understøtte kulturudfoldelse mere, der kan gøres mere og bedre, og det er kun fantasien – og så lige pengene – som sætter grænser for hvor meget mere man kan gøre. Det gør ministeriet også indenfor de rammer som skriftende regeringer stiller op, såvel politisk som økonomisk.”

Som eksempler på områder, hvor ministeriet allerede arbejder indenfor konventionens linjer, nævnte hun fokus på publikumsudviklingen, det internationale udsyn i rammeaftaler med kulturinstitutionerne samt den nuværende kulturministers ønske om at styrke dialogen mellem forskellige

etniske mindretalskulturer og dansk flertalskultur.

”Vi må derfor forvente at ministeriet vil have forøget fokus på den del af integrationspolitikken, der handler om kulturmødet, og det vil være et løbende aspekt ved kulturinstitutionerne i deres fremadrettede arbejde, også når der skal forhandles public service kontrakt fremover.”

Til sidst rettede kontorchefen skytset udad mod civilsamfundet, som ikke viser området tilstrækkelig interesse.

”Vi har mærket en vigende interesse fra civilsamfundet på dette område. Arrangørerne af dagens høring er nogle af de mest aktive i spredningen af konventionens implementering, og sådan skal det gerne være. Vi går gerne ind og informerer på hjemme sider og så videre, men vi synes det er bedst hvis initiativerne kommer nedefra. Vi ser for eksempel gerne de sociale mediers rolle debatteret videre – deres rolle for diversiteten af kulturelle udtryksformer. Endelig spiller EU også en stor rolle for os, og er kede af at danske kunstnere og institutioner ikke bruger EUs kulturprogrammer mere, men det kan have at gøre med, at der har været nemmere penge at komme til i nationale kasser, og man får ikke pengene uden at lave samarbejder ud over grænserne. Så få bedre øje på de kulturprogrammer og brug dem til at skabe samarbejder med foreninger ude i verden”, sluttede Kulturministeriets embedsmand.

Den ministerielle tone blev dernæst brudt, da forfatteren **Knud Romer** samlede op på de tidligere indlæg, ved at sætte mangfoldigheden i provokativt perspektiv, med udgangspunkt i kulturpolitikens udsyn mod blandt andet Kina.

”Det er fint nok, men der er masser af marginaliserede samfundsgrupper herhjemme, som ikke har en kinamands chance for at komme kulturelt til udtryk. Hvad enten det er kvinder eller andre.” Romer fortsatte det kinesiske tema ved at bemærke, at ”det er meget længe siden jeg har set en kineser herhjemme udtrykke sig kulturelt... De er meget stille, så det er måske derfor, folk så godt kan lide dem?”

Herefter gik han over til at spørge til danskernes ”egen postkoloniale gode samvittighed” og ”industrialiseringen, som har skabt en lokaløs madkultur. Ingen af os ved, hvilket Strøg vi står på. Om vi står i Herning eller hvor vi er, så er det samme butikker og madkultur.”

Romer rettede dernæst sin vilde tanke mod potentialerne ved at gøre de lokale særkender til ”en national oprustning... hvad med ikke at tænke så nationalt men mere lokalt, og se det mangfoldige som noget regionalt, snarere end noget nationalt?”

Han påpegede, at konventionen blandt andet var udsprunget af ønsker hos ”franskmændene, der genre ville beskytte deres landbrug, og hos dem er det lykkedes, så man faktisk kan købe regionale produkter. Det er en mangfoldighed, der inkluderer ens egen egn, ikke?”

Knud Romer så også visioner i mere kulturudveksling og samspil:

”I kulturstyrelsen går de grassat i alt det af vores eget vi skal frede. Men hvad med at se lidt på sammensmeltningen. Det er ikke lovens ånd, der skal til for endnu større barrierebygning om en dateret national enhedskultur, men netop formidling.”

Forfatteren støttede herefter Mik Aids forslag ”om de ti procent” og foreslog at den danske stat kunne finansiere og øremærke, at ti procent af tv-kabelpakken skulle formidles og tekstes, så alle danskerne kunne se nationalt tv fra vore nabolande, og derved skabe mere kulturel mangfoldighed. Også public service musikken kunne følge ”de ti procent til verdensmusik i stedet for så og så meget danskproduceret, fredet musik. Ghanesisk, kinesisk, japansk og hvad har jeg! Sørine Godfredsen ville blive sindssyg ... det er jo ikke Kim Larsen. Men det er ti procent!”

Knud Romers fremadrettede vision handlede tilsyneladende om støtte til det lokale og det nære, og til bæredygtighed:

”Slow cities, slow food, lokale landbrug og lokalt kunsthåndværk. Det er bæredygtigt. Så strøget ikke bliver det samme overalt.”

Romer appellerede til kulturministeriet om ikke at springe i folkedragt:

”På Falster er vores folkedragt alligevel fra Holland. Vi har en egnspecifick sammensmeltning. Lad være at kigge på alle de danske ting vi kan frede og have for os selv, og lad os hellere satse ti procent på sammensmeltningerne.”

Anita Bay Bundegaard opsummerede, at flere organisationer er noget skuffede over konventionens manglende betydning, og måske derfor har henvendt sig til Kulturministeriet, der mener at det allerede implementerer kulturkonvention.

Ole Reitov supplerede Bundegaard ved at nævne, at feltet dybest set skal fungere mellem flere ministerier, for eksempel når kunstnere fra lande i Asien og Afrika skal have visa, hvilket er meget svært. Det er undersøgt, hvad der kan gøres for at lempe visumregler for at skabe muligheder for kunstnere, og der er en masse praktiske tiltag, som kræver samarbejde mellem integrations-, indenrigs og udenrigsministerier i hele EU.

Peter Duelund fra Københavns Universitet kommenterede dernæst, at udviklingen i de lokale nationalidentiteter over de seneste år defineres som identitetspolitikker. Det er én klar erfaring, at i samtlige lande, inklusive Danmark, har der været tale om en revitalisering af nationalidentiteter under indtryk af globaliseringen. Hvordan skal man undgå at denne konvention fungerer som retfærdiggørelse af en ”nationalismernes mangfoldighed”? Før hed det One Scotland – many cultures. Nu hedder det bare One Scotland.

Hvordan forhindrer vi, at konventionen ender med at understøtte en nationalistisk retning?

Olaf Gerlach Hansen svarede, at konventionen desuden baserer sig på ”menneskerettigheds-set-up’et”, der udsættes for mange angreb i disse år. Menneskerettighederne er helt vitale som forudsætning for konventionen, og vi er i disse år reelt inde i en kamp på dette område.

Henrik Petersen bemærkede, at konventionen ikke kan være et egentligt instrument for retningen af kulturudviklingen i et bestemt land. Men den fastslår, at der skal være samspil mellem forskellige kulturer. Konventionen taler om samspillet og udvekslingen mellem kulturerne.

Også **Karin Marcussen** fra Kulturministeriet mente, at konventionen både beskytter retten til at have en national kulturpolitik, og samtidig lægger utroligt meget vægt på dialogen mellem kulturen og internationalt samarbejde.

Knud Romer gentog sit ønske om ophævelsen af det nationale i det regionale i en bevægelse væk fra enhedskulturen. ”Hvad hvis vi tænkte Danmark som Sydsverige eller som Nordtyskland? Hvis en svensker og en tysker fik et barn sammen – ville det så være en dansker? Hvad hvis man opløste danskhedens aboriginalskhed? Man kan tænke det relationelle og relationen som det vigtige frem for de elementer, som relationen består i.”

Herefter markerede flere i salen.

Niels Righoldt fra CKI bemærkede at regioner også diskuteres i EU, og pegede på ”Creative Europe” – udkastet til en ny syvårs strategi for EUs kulturpolitik – som et overnationalt projekt, og udfordringen i, at skulle

spænde fra det overnationale til det lokale, og hoppe forbi det nationale niveau for i stedet at styrke de regionale mønstre i et overnationalt projekt.

Nationaliseringsprocessen (’kanon’) blev berørt. **Ole Reitov** bemærkede at, ”vi har et undervisningssystem, hvor man kan gå gennem gymnasiet uden at have læst en eneste afrikansk roman, og hvor hele fokus er på kristendom. Det burde ikke være så svært for DR at præsentere den store verden. Vi har ikke et eneste kulturprogram, der beskæftiger sig med kulturverdenen uden for Danmark. Men se hvad svensk radio kan! Vi er banket 30 år tilbage i forhold til at relatere til den store verden, hvis vi ser os i forhold til nabolandene. Vi skal omtænke vore kulturinstitutioner og medier!”

Lena Brostrøm, Dansk Artist Forbund påpegede, at man skal kunne ansætte et meget stort administrationssystem, for at kunne søge EU programmer, og at det ikke lige er noget den enkelte danske kunstner kan gøre. Kultur- og kunstnerorganisationerne forsøger at støtte i dette arbejde, men har også sine begrænsninger. Hun bad også Karin Marcussen om en uddybning af hvordan ministeriet mener, at ”civilsamfundet” kan inddrages i forbindelse med konventionen.

Hertil svarede Kulturministeriets udsending, at ”det er ikke den rigtige vej rundt, hvis staten skal fortælle hvad folk skal gøre. Tingene skal hellere komme nede fra som civilsamfundsinitiativer, end at vi som ministerium skal drive tingene ud”.

Mik Aidt modificerede ministeriets indlæg ved at indskyde, ”at hvis et ministerium, der trods alt repræsenterer kulturen, kan bruge millioner på en kulturkanon, så kunne det vel også gå ind og for eksempel oversætte sådan et dokument som den hvidbog, den tyske UNESCO-nationalkommission har lavet om implementeringen af konventionen på civilt niveau – og en tilsvarende hvidbog fra det norske kulturministerium, som udkom for nylig.”

Hertil svarede Karin Marcussen, at ministeriet ikke havde forholdt sig til dette eventuelle behov.

Anita Bay Bundegaard spurgte nu til eksempler fra andre lande og til en ønskeliste fra høringens deltagere for de næste fire år.

Olaf Gerlach Hansen refererede til Østrig, hvor man blandt andet har involveret civilsamfundet i årlige høringer, med repræsentation fra alle relevante instanser, og hvor man altså har institutionaliseret dialogen. CSR – virksomheders sociale ansvar – blev også nævnt som en referencemodel for kulturinstitutionerne.

Lone Lokindt, miljø- og udviklingsordfører for Radikale Venstre nævnte Rio+ 20 topmødet i juni måned som en god anledning til at mobilisere alle kunstnere for et mere bæredygtigt samfund.

Knud Romer ønskede inddragelsen af ”de ti procent” og penge, og han gentog at han gerne vil ”opløse den danske nationalkultur, for det er det vildeste konstrukt, der kræver den vildeste reduktion.”

Henrik Petersen gentog kunstens betydning, og ønsket om at de kreative fag styrkes i uddannelsessystemet. Uden en satsning på grunduddannelser og skoler er der ikke meget kunstnerisk eller kulturel bevidsthed i Danmark – men der er en national bevidsthed.

Morten Madsen ønskede, at princippet om bæredygtighed udmøntes i en bedre beskyttelse af kunstnernes kontraktmæssige forhold: ”Vi har fine regler efter ophavsretsloven, men vi har brug for en lovgivning der beskytter kunstnerne bedre mod at overdrage alle deres rettigheder på én gang.”

Mik Aidt gentog hensynet til de ti procent og en tilsvarende andel af medfølgende kulturkroner til de af befolkningen som har en interkulturel baggrund. Desuden ønskede han med tysk forbillede en offentlig høringsproces: ”Ville det ikke være rigtigt, også her i Danmark, at vi så det papir, der skal sendes til Paris, inden det bliver sendt af sted? Det ville have været endnu bedre, hvis vi for to år siden havde haft en midtvejs-evaluering.” Der var yderligere opbakning fra salen til dette.

Jens Kåre Rasmussen ønskede, at få skrevet kulturen mere direkte ind i Danmarks strategi for udviklingssamarbejde. Desuden ville han gerne, eventuelt med tysk forbillede, være klar til at mødes til løbende evalueringer om konventionens resultater.

Kulturforsker **Karen Lisa Salamon** konstaterede at en nationalkulturel tone havde domineret i senere års kulturpolitik og spurgte om konventionen kunne være med til at fremme en anden dagsorden.

Olaf Gerlach Hansen påpegede, at konventionen giver plads for både det multikulturelle og det nationalkulturelle, mens Henrik Petersen mente, at national kultur også er danske sangere der synger på engelsk, og danske skuespillere, der spiller Molière. “En konvention som denne vil ikke kunne styre kulturen. Vi er under politisk indflydelse, og hvis vi tager denne konvention alvorligt, så er den en beskyttelse mod at kulturen bevæger sig i én retning. En national kultur er udtryk for at vi har en masse kulturelle udtryk indenfor rammen.”

Peter Duelund replicerede til de seneste indlæg, at national kultur har været toneangivende i Danmark, og at det aktuelt i EU er sådan, at nationalstaterne presset af globalisering selvbeskytter sig gennem kulturpolitikken. Der er meget få penge i EU til kulturstøtte.

Ole Reitov supplerede med, at konventionen ikke nævner nogen specifikke etniske minoriteter. Man skal passe på med at omtale en pakistaner i Danmark som en “etnisk minoritet”, for det er han som sådan ikke. Derimod er her baluchier og alle mulige andre folkegrupper. “Konventionen handler om mangfoldige udtryk – og om forskellige former for kulturelle udtryk, hvoraf etniske minoriteter kun er en mindre del.” Reitov nævnte her køn som et alternativt minoritetsspørgsmål: “Jeg plejer at kalde den for kvindernes konvention. Den svenske og canadiske

kulturminister, der i 1997-98 så at dette emne var værd at satse på var to kvinder. (Og nu står vi her en række mænd...)”

Han nævnte også at man i andre lande har afsat større ressourcer og professionelle ansatte til at arbejde med området i stor armslængde, mens konventionsarbejdet i den danske UNESCO-nationalkomité har været ganske usynligt i forhold til civilsamfundet.

Apropos “de ti procent” påpegede **Charlotte Giese** fra Det Danske Filminstitut at der siden 1983 har været en 25 % kvote for børne- og ungdomsfilm, og den har faktisk haft en meget gavnlig effekt på alle led i filmproduktionen.

Klaus Slavensky fra Dansk PEN var glad for at der nu blev sat fornyet fokus på konventionen med henblik på, at fremme interkulturelle aktiviteter. Han henviste i den forbindelse til et manifest om inklusion, som en gruppe kunstnerorganisationer udarbejdede på Københavns Rådhus i 2008.

Knud Romer noterede at der er lang vej endnu til de forskellige kulturer bliver ligestillet. Her er altid indvandrere som skal tilpasse sig dansk kultur, og for eksempel lære at cykle...

Bay Bundegaard opsummerede til sidst og fremhævede emnerne “penge, øremærkning, lovgivning, uddannelsernes rolle og CSR som potentiale”. Hun noterede at der hermed for første gang var blevet gjort status over konventionen efter 4 år - og at det bør gøres hyppigere fremover.

Der er desværre ikke meget, der tyder på, at antallet af nydanskere, der frekventerer kulturlivet, er stigende, og at kultursektoren afspejler mangfoldigheden i befolkningen. Derfor er det vigtigt at være opmærksom på, at formelle rettigheder og muligheder ikke altid fører til, at folk opsøger kulturtilbud eller oplever at have reel adgang til deltagelse, ligesom den aktive deltagelse i det kulturelle foreningsliv ikke opstår af sig selv. Derfor er de tiltag, der beskrives her, yderst vigtige for integrationen. Men de viser også en anden væsentlig side af det at leve mange kulturer side om side: De tager udgangspunkt i nydanskernes egne kulturer og giver dem plads til at udtrykke sig, hvilket er en meget vigtig del i integrationsprocessen.